

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina L. 1.750

Letna naročnina L. 3.500

Letna inozemstvo L. 4.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXIV. - Štev. 2 (1184)

Gorica - četrtek, 13. januarja 1972 - Trst

Posamezna številka L 80

Slovenščina se uveljavlja

Po svetu je še precej ljudi, tudi izobraženih, ki za slovenski jezik sploh ne vedo. Menijo, da v Jugoslaviji pač vsi jugoslovansko govorijo. Veliko jih je, ki zamenjujejo slovenščino s slovaščino ali srbsko. Prav tako pa tudi marsikateri Slovenec še ne ve, koliko je že njegova materinščina razširjena po svetu in da pri tujih narodih vedno bolj raste zanimanje za slovenski jezik.

Pred zadnjo vojno so poučevali slovenščino le v Pragi in deloma v Padovi; zdaj jo učijo že na 30 univerzah na svetu. Na zagrebškem vseučilišču imajo popolno stolico za slovenščino in književnost. Studentov je zelo veliko. Docent za slovenščino je dr. Fran Petreč. Tudi v Novem Sadu je stolica za slovenski jezik. Predava prof. dr. Jože Pogačnik. V Beogradu je lektorat za slovenski jezik. Na univerzi v Skopju je strokovnjak za slovensko književnost Makedonec prof. Aleksander Spasov, lektorica pa je Biserka Kranjc. Celo v Zadru v Dalmaciji predavajo oboje: jezik in književnost. Tudi v Sarajevu se zelo zanimajo za slovenski jezik, pa še ni človeka, ki bi predaval.

V ITALIJI

Tržaška univerza ima nastavljenega profesorja za slovenščino, ki pa je Italijan. Žal je ta univerza, ki bi bila najbolj poklicana, da ima zaradi bližnje meje lastno stolico za slovenski jezik, še vedno gluha za stvarne potrebe obeh narodnosti, ki živita v deželi Furlanija-Juljska krajina.

Če v Trstu nimajo za stvarnost posluha, pa v Vidnu na fakulteti za moderne jezike ustanavljajo stolico za slovensko jezikoslovje. Stolico bo vodil Slovenec, ki bo tudi predaval slovenski jezik in književnost. Na univerzi v Padovi sta pa nameščena za pouk slovenščine kar dva profesorja: dr. Martin Jevnikar in dr. Božidar Radovič, ki vodi stolico.

V Rimu imajo redni lektorat z obveznimi izpiti. Na neapeljski univerzi mesto zdaj ni zasedeno, na vsak način pa bi slovenščino radi znova uvedli. V Milanu je do nedavnega poučeval pok. dr. Bruno Merigi, ki je odlično obvladal slovenščino, sodeloval med drugim tudi pri delu za slovenski jezikovni atlas za italijansko ozemlje in objavil zgodovino slovenske književnosti.

SIROM PO EVROPI

Na Dunaju je redni lektorat, ki ga vodi koroški Slovenec Pavel Zdovec. Na graški univerzi vodi lektorat dr. Erich Prunč, slovensko književnost pa predavajo z ostalo slovensko. V Celovcu so že ustanovili novo fakulteto za moderne jezike, toda namesto slovenščine naj bi bil na programu srbohrvatski jezik! Komentar je odveč.

V Bratislavi na Slovaškem je redni lektorat, ki ga vodi Vitezoslav Hečko, ki tudi prevaja iz slovenščine. Na Karlovi univerzi v Pragi ima slovenščina že častitljivo tradicijo in jo zelo upošteva, prof. Jan Petr pa je celo napisal učbenike o osnovah slovenščine.

V Varšavi na Poljskem predava slovenščino Hanka Orzechowska. Tudi na univerzi v Krakovu imajo lektorat za slovenščino. Za vsakoletni seminar slovenskega jezika v Ljubljani je na Poljskem vedno veliko zanimanje. Slušatelji prihajajo največ iz Poznanja, Lublina in Lodza.

Zanimivo je, da v celi Sovjetski zvezi ni nikjer stalnega lektorata za slovenščino, niti na univerzi v Minsku (Bela Rusija), ki je pobratena z ljubljansko univerzo. Je pač zgodovinsko dejstvo, da ne carska ne komunistična Rusija nista nikdar kazali naklonjenosti do Slovencev. Le mi smo jo vedno oboževali kot »matuško Rusijo«, ne da bi od nje kaj prejeli.

V Sofiji vodi lektorat slovenščine lektorica, ki je diplomirala na sofijski univerzi, a je po rodu na pol Slovenka. Minulo leto je imela deset studentov. V Bukarešti imajo lektorat za makedonski in srbohrvatski jezik. Pripravljeni so ustanoviti tudi slovenskega, če bi v Ljubljani imeli romunsega.

V Frankfurtu v Zahodni Nemčiji vodi redni lektorat dr. Jože Krakar. Tudi v Münchnu na Bavarskem imajo slovenski lektorat. Univerza v Göttingenu prireja občasne tečaje slovenščine. Nasploh je na nemških univerzah (tudi v Vzhodni Nemčiji) za slovenski jezik in književnost izredno veliko zanimanje. V Berlinu deluje prof. Manfred Jänichen, ki tudi prevaja Cankarja.

Na danski univerzi v Aarhusu deluje prof. Gunnar Svanen, specialist za slovenščino, ki je celo napisal sijajno slovensko slovnico. V Vel. Britaniji še nimajo nikjer pravega lektorata za slovenščino. Menda bi ga radi ustanovili na univerzi v Nottinghamu. Pač pa ustanavljajo stolico za slovenščino v Parizu in bi radi imeli našega lektorja.

ONSTRAN ATLANTIKA

V Sev. Ameriki poučujejo slovenščino na nekaterih univerzah, a še v neustaljenih oblikah. Odlični poznavalec slovenščine je prof. Horace Lunt s harvardske univerze.

Slovenščino predavajo tudi na nekaterih univerzah Južne Amerike. V Buenos Airesu jo poučuje na papeški univerzi dr. Tine Debeljak. Utegne pa si slovenščina utreti pot celo na Japonsko, saj bi prof. Masari Kobayashi z univerze v Osaki rad prišel na izpopolnjevanje v Ljubljano.

Kaj nam pove pričujoči pregled? Da si utira slovenščina pot po svetu. Kako nespametni so zato tisti starši v naši sredi, ki svoje otroke oropajo materinega jezika že v rani mladosti in jih pošljejo v neslovenske šole ob misli, da se slovenščine ne splača učiti, ker je nepomemben jezik. Morda zanje pač, ker ne vidijo preko sosedovega plotu, ne pa za tiste, ki gredo po svetu in odkrivajo, da ima slovenski jezik prijatelje po vseh kulturnih državah.

Natezanje okrog Malte

Res je, da otok Malta, odkar so se vojske opremile z atomskimi izstrelki in krožita po Sredozemlju mornarici ZDA in Sovjetske zveze ter plujejo pod njegovo gladino atomske podmornice, nima za zapadne zavezničke več tistega vojaškega in strateškega pomena kot ga je imela v drugi svetovni vojni.

Res pa je tudi, da ne bi bilo ne s političnega ne z vojaškega vidika modro, ta otok samo zaradi spora o višini denarnega prispevka, ki naj ga Anglija plača malteški vladi kot najemninu za prisotnost njenih čet na otoku, prepustiti muhavosti arabskih voditeljev in premenitosti sovjetske daljnoročne politike.

Otok Malta namreč ni nekaj osamljenega v Sredozemlju, temveč je ena izmed važnih figur na šahovnici, na kateri se merita svobodni svet in Sovjetska zveza. Sredozemlje je namreč postalo vroče področje, kjer je svetovni mir stalno ogrožen: poleg neresenega arabsko-izraelskega spora ostaja odprto ciprsko vprašanje; Turčija in Grčija sta pod nadzorstvom vojaških krogov in je vedno možno, da pride do kakšnih prevratov, v katere se je Sovjetska zveza takoj pripravljena vključiti; v Egiptu so Sovjeti postali popoln gospodar položaja; v Libiji se nepreračunljivi diktator El Gafadi izživlja v protiameriških in protibrilantskih izbruhih.

Zato se niti italijanski vladi niti vladi ZDA ne zdi najbolj politično modro natezanje okrog odškodnine, ki naj bi jo Anglija plačevala za britanska oporišča na Malti. Posredno sta dali tako Italija kot Sev. Amerika razumeti, da sta pripravljene Angliji priskočiti denarno na pomoč in plačati zahtevano razliko.

Kot se zdi, hoče britanska vlada predsednika malteške vlade Dom Mintoffa gospodarsko streti in politično ponižati, da bi tako izgubil podporo svojih volivcev in moral odstopiti. Brez dvoma bi bil odhod 3.000 britanskih vojakov in 7.000 britanskih

Zamenjava tajnika v Združenih narodih

22. decembra 1971 zvečer je glavna skupščina Organizacije združenih narodov (OZN) potrdila sklep Varnostnega sveta, ki je dan poprej izvolil avstrijskega veleposlanika pri OZN dr. Kurta Waldheima za četrtega glavnega tajnika te pomembne svetovne ustanove. Predstavniki 132 držav-članic so soglasno s ploskanjem izrazili svoje odobravanje in pristanek. Tako se je zaključila desetletna doba Birmanca U Tanta, ki je s 1. januarjem 1972 predal tajniške posle OZN svojemu nasledniku.

OSEBNOST U TANTA

U Tant se je rodil 2. januarja 1909 v malomeščanski družini v kraju Pantanaw v Birmaniji, ki je bila tedaj še angleška kolonija. Njegov priimek je dejansko Tant. Pridevek »U« je prejel kasneje in pomeni v birmanščini nekaj podobnega kot »sir« med Angleži ali »don« med Španci. Na univerzi v Rangoonu, glavnem mestu Birmanije, je doktoriral v leposlovju, potem pa je šel študirat še zgodovino

Pomembna obletnica

Prefekt kongregacije za evangelizacijo narodov kardinal Angelo Rossi je obiskal afriško državo Zaire (nekdanji Belgijski Kongo). Udeležil se je proslav za 80-letnico, kar se je začelo misijonsko delovanje v pokrajini Kasaj. Kardinal se je srečal tudi z državnim poglavarjem generalom Mobutujem. Obiskal je razne katoliške župnije in druge ustanove. V glavnem mestu pokrajine Kasaj je kardinal Rossi posvetil novo spominsko cerkev v čast Devici Mariji.

civilistov hud udarec za malteško gospodarstvo. Toda ni nujno, da zaradi tega Mintoff pade. Svoj čas so ZDA hotele na podoben način ukloniti Castrov režim na Kubi. In rezultat: Castro se je naslonil v celoti na Sovjetsko zvezo, Kuba pa je postala pred nosom Sev. Amerike sovjetsko oporišče. Isto se lahko dogodi z Malto.

Zato skušajo zahodni zavezniški diplomatsko bitko britanske vlade z Dom Mintoffom čim bolj ublažiti. Dom Mintoff, ki se ravno ne odlikuje v preudarnosti, je sam v zadregi. Britancem je dal ultimatum, da morajo otok do 15. januarja zapustiti. Britanci se seveda ultimata ne bodo držali, pričeli pa so že z umikom družinskih članov britanskih vojaških družin.

Tudi Cerkev na Malti, zelo vplivna na otoku, je bila pritegnjena, da pomaga rešiti ta neljubi spor. Očitno na prošnjo Dom Mintoffa je malteški nadškof msgr. Gonzi odpotoval v London, da tam posreduje. Malteška državna blagajna je namreč nevarno prazna.

Ne bi bilo zato pametno, ta spor gnati v skrajnost in Dom Mintoffa do kraja ponižati. Tako meni tudi sv. oče. Ko se je msgr. Gonzi spotoma v London ustavil v Rimu, mu je papež Pavel VI. dejal: »Mi smo moralno povezani z vašim otokom, z drugo besedo: na vaši strani.«

Odstop velike farne Indijancem

Kapucinski redovniki v ZDA v Michiganu so prepustili v last indijanski skupnosti veliko farmo, ki jo cenijo na 250.000 dolarjev. Na zemljišču so razne stavbe, ki so služile kapucinskemu redu za noviciat redovnih duhovnikov in bratov. Dohodki farme so služili za vzdrževanje prav tega noviciata. Provincial kapucinskega reda je dejal, da je treba socialno pravičnost pokazati v dejanju in ne samo v besedah. Indijanska skupnost je plačala za farmo simbolično kupno ceno enega dolarja.

v London. Politično se je začel udeleževati že pri svojih 26 letih. Leta 1957 je postal stalni predstavnik svoje domovine pri OZN.

Tragična smrt drugega glavnega tajnika OZN Daga Hammarskjolda mu je leta 1961 nepričakovano odprla pot do vrhunskega mesta v Združenih narodih. Sprva je bilo mišljeno tako, da bo le začasni vršilec poslov, dokler ne bo izvoljen prvi glavni tajnik. Toda kmalu se je izkazalo, da sovjetski in ameriški blok ne bosta našla skupnega jezika pri imenovanju novega tajnika. Tako je dozorel sklep, naj kar U Tant ostane tajnik. Bil je izvoljen najprej za pet let in nato leta 1966 znova potrjen za nadaljnjih pet let.

U Tant je človek globoke vere, asket v budističnem smislu besede, budizmu neomajno zvest. Ze leta 1963 je obiskal sv. očeta Pavla VI. Tedaj sta se srečala dva moža, ki oba verujeta v moč molitve in se opirata na Boga. Kasneje sta U Tant in Pavel VI. večkrat skušala skupno reševati probleme miru v svetu. Če nista uspela, ni bila to njuna krivda, temveč zakrknjenost velesil, zlasti Sev. Amerike, komunistične Kitajske in Sovjetske zveze.

U Tant se je zlasti iskreno prizadeval za mir v Vietnamu. V marcu 1967 je uradno odšel na počitnice v Birmanijo, kjer je potem v vsej tajnosti navezal stike s severnovietnamskimi voditelji in gverilci Vietkong. Toda interesi velesil se niso ujemali s čistimi nameni ponižnega, poduhovljenega in nasmejanega sina Birmanije.

Poleg neuspeha v Vietnamu je U Tant doživel tudi mnogo grenkih ur v zvezi z Bližnjim vzhodom. Še danes ni jasno, kaj ga je nagnilo, da je dal v maju 1967 odpoklicati varnostne čete OZN z egiptovsko-izraelske meje, kar je potem sprožilo tretji krvavi spopad med Arabci in Judi. Toda če se je U Tant včasih zmotil pri presojanju dogodkov in njih ozadja, je pa treba reči, da je bil osebno neoporečen, res v službi Boga in človeštva, globoko prežet s čutom za zaupano mu dolžnost.

NOVI GLAVNI TAJNIK

Azija U Tanta je sedaj znova zamenjal Evropejec. Dr. Kurt Waldheim se je namreč rodil 21. decembra 1918 v vasici St. Andrä-Wördern blizu Dunaja. Pred kratkim je torej izpolnil 53 let. Je diplomiran pravnik. Po drugi svetovni vojni se je posvetil diplomatski službi. Leta 1965 je postal predstavnik Avstrije v Združenih narodih, leta 1968 je prevzel mesto zunanjega ministra v dr. Klausovi vladi, leta 1971 pa je bil kandidat Avstrijske ljudske stranke na volitvah za državnega predsednika. Zmagal je s tesno večino njegov socialistični tekmeč Franz Jonas. Po volitvah se je Waldheim vrnil v New York, da spet svojo državo predstavlja v OZN. Zaupanje, ki so mu ga na predsedniških volitvah odrekli njegovi rojaki, pa so še isto leto potrdili predstavniki držav-članic Združenih narodov.

Takoj po odločitvi Varnostnega sveta, ki se je izrekel za dr. Waldheima, je novi glavni tajnik izjavil, da je OZN zelo primerna ustanova za ohranitev miru na svetu. Če so konkretni uspehi dostikrat majhni, tega ni kriva ta svetovna organizacija, temveč le njene članice, ki raje iščejo svoje interese kot pa da bi nudile svoj prispevek k sožitju med narodi.

Vrnil se je med svoje ljudstvo

Voditelj Svobodne Bengalije — Bangladeš — šejk Mudžibur Rahman je od ponedeljka 10. t.m. spet med svojim ljudstvom. Po desetih mesecih strogega zapora in temne samice, ko je bil obsojen na smrt in vsak dan čakal izvršitve sodbe, je doživel največjo zmago svojega življenja: stvar, za katero se je dolga leta žrtvoval in se zanjo vztrajno boril, to je samostojnost njegovega ljudstva, je postala dejstvo.

Osvoboditev Rahmana in njegov odhod iz Zahodnega Pakistana v London so pakistanske oblasti izvedle v popolni tajnosti, potem ko je imel novi pakistanski predsednik Ali Buto z njim daljši razgovor. Nato je Buto osebno pospremil Rahmana na letališče v Rawalpindiju.

Res, kako opoteča je človeška usoda: Rahman, do nedavnega »narodni izdajalec«, zapornik in na smrt obsojen, je nedomoma postal ugledna osebnost, za katerega naklonjenost se bodo borili vodilni politiki vsega sveta; general Jahja Kan, ki ni hotel razumeti težnj bengalskega ljudstva po avtonomiji in samoodločbi ter je pognal vojsko nad neoboroženo prebivalstvo, pa je sedaj v zaporu in obtožen, da je s svojo politično kratkovidnostjo razbil državo.

V Londonu je Mudžibur Rahman na tiskovni konferenci poudaril, da je Svobodna Bengalija postala nesporna stvarnost in da bi bilo pametno, da vse države novo državo čimprej priznajo ter ji omogočijo vstop v Organizacijo združenih narodov. Nato je pripovedoval, kako je deset mesecev v popolni osamljenosti preživel v pakistanskih zaporih. Vojska mu je v Vzhodni Bengaliji zažgala hišo, sinovi pa so bili poslani v koncentracijska taborišča. Zatem je govoril o zločinih, ki so jih bili Pakistanci zagrešili nad njegovim ljudstvom. Z njimi so ravnali — je dejal — tako grozovito, da bi se sam Hitler, če bi bil živ, tega sramoval.

Seveda je imel tople besede priznanja in zahvale za Sovjetsko zvezo. »Sovjetska zveza je bila ob naši strani. Zato bom tudi jaz s svojim ljudstvom in s svojo vlado na njeni strani.«

Spet se je pokazalo, da politično vodstvo Združenih držav Sev. Amerike nima posluha za dejansko stvarnost v svetu, pa tudi ne moralnega poguma, da bi podprlo pravično stvar. Nixonova vlada je dobro vedela, kaj se dogaja v Vzhodni Bengaliji; da se je ljudstvo izrekel za samostojnost svoje dežele; da pakistanska vojska zatira z nasiljem in rododomor; da je to nasilje povzročilo deset milijonov beguncev, ki so se zatekli v Indijo. In vendar! Severnoameriška vlada se je iz svojih ozkih interesov postavila na stran zatiralec in se, kar je najbolj ponižujoče, znašla na istem stališču, ki ga je zastopala rdeča Kitajska. Sev. Amerika, ki hoče še danes veljati za glasnika zaslužnih narodov, se je izrekla zoper samostojnost 75-milijonskega naroda in zagovarjala pod krinko nevmesavanja v notranje zadeve tuje države rododomor, nasilje in zanikanje svobode.

Kako bolj stvaren čut za pravičnost je pokazala Sovjetska zveza! Vemo, da so jo pri tem vodili lastni interesi. A znala jih je pokriti z razlogi, ki sovpadajo z upravičenimi težnjami zatiranih in po svobodi stremočih ljudstev. Zato je uspela in si pridobila novih zaveznikov, obenem pa se trdno zasadila na indijskem podkontinentu.

O razmerah v Vzhodni Bengaliji in o bridkostih bengalskih beguncev, ki so se zatekli v Indijo, nam bo mogoče veliko povedati tudi slovenski misijonar jezuit Jože Cukale iz Kalkute, ki se ta mesec mudi v naši sredi. Prihodnji teden bo imel vrsto predavanj na Goriškem. Vabimo naše bralce, da se jih udeležijo in se tako seznanijo z dogodki, ki so povzročili toliko trpljenja, porodili vojno in se končno sprevrgli v osvoboditev zatiranega bengalskega naroda.

Mesec za katoliški tisk

POSILANSTVO KATOLISKEGA TISKA

Mesec januar je posvečen katoliškemu tisku in njegovi razširitvi. Je res čudno, da ga toliko katoličanov prezira, zapostavlja, podcenjuje ali sploh ne pozna. To si moremo razložiti le z ugotovitvijo, da premnogi katoličani ne živijo več povezani s Cerkvijo, temveč je njihova vera le še iz navade ali izraz preteklosti.

Ce bi katoliški list brali, se zanj zanimali, bili nanj naročeni, ga podpirali in širili, bi nenadno spoznali, da je tak list del njihovega življenja, brez katerega ne morejo več biti, ker bi se čutili osamljeni in oropani življenjskih smernic.

Kajti katoliški list je v službi resnice. Njegova naloga, zato jo nenehno išče, nikdar pa ne ustvarja. Resnico pojasnjuje, utemeljuje, razlaga in priporoča, noče pa je vsiljevati. Zadnji koncil je v dekretu o verski svobodi namreč jasno povedal, da ima vsakdo pravico, da se ravna po glasu svoje vesti. Toda prav katoliški list lahko to vest oblikuje in ji pomaga do spoznanja resnice.

Katoliški list je vdan cerkvenemu načelstvu. Ne beži pred kritično presojo dogajanja v Cerkvi, a istočasno ohrani spoštovanje do voditeljev v Cerkvi. Vernike vzgaja v čutu odgovornosti ter jim predlaga nove ustrezne metode.

Posega v življenje skupnosti, uči načela zdravega sožitja, svari pred zlorabami voditeljske službe in kritizira pojave samoljublja v javnem življenju. Visoko ceni kulturo, a obenem pazi, da ne bi kultura postala neke vrste nadomestek za božje razodetje.

Katoliški list se ne boji razkrivati napak, a to dela ob vsem spoštovanju dobrega imena posameznikov, skupin in ustanov. Je kot zdravnik, ki je vesel, ko je bolezen odkril in jo skuša čimprej ozdraviti ter odpraviti. Kot se ljudje bojijo zdravnika in vzgojitelja, čeprav sta mu ob svojem času nujno potrebna, tako raje dostikrat berejo plehki, nezahtevni in nenačelni tisk. Seveda, s tem sebi ne storijo nobene usluge. Nasprotno! Postajajo žrtev svojih lastnih želja in utvar.

Katoliški list se tudi politike ne boji. Noče zavzeti mesto politika, hoče pa, da politik dobro izvršuje svoje poslanstvo. Politični položaj v neki državi je zelo važen tudi za Cerkve, da more v miru in brez ovir opravljati svoje poslanstvo. Zato se katoliški list spoprime z vsem, kar smatra, da je v družbi krivično.

Tako vrši katoliški časopis preroško-učeniško službo v Cerkvi. Težka je ta služba, dostikrat zelo zahtevna, na robu danih možnosti in vse prej kot prijetna in priljubljena. Toda eno ima: posega za veliko jasnostjo v zmedo današnjega sveta oprta na božjo besedo.

Bomo potem brezbrilni, ko gre za naš katoliški tisk? Ga ne bomo mar smatrali za del naše osebe in zanj skrbeli kot skrbimo za svoj lastni obstoj? Skupno odgovornost imamo in kot kristjani se ji niti za hip ne smemo odpovedati.

J. JK.

Dvojno duhovništvo v Cerkvi

V novi zavezi poznamo samo Kristusovo duhovništvo, ki dopolnjuje in presega duhovništvo stare zaveze. Le Kristus je opravil popolno daritev, ki je v darovanju njegovega samega Očetovi volji. Je pravi služabnik in pastir. On je duhovnik in daritveni dar, po njem je bilo grešno človeštvo spravljeno z Bogom.

V Jezusovi daritvi se jasno odraža njegovo poslanstvo — poslanstvo božjega služabnika: poslanstvo oznanjevanja in izvrševanja znamenaj božjega kraljestva je bilo dopolnjeno z daritvijo. V novi zavezi, ki je vzpostavljena in potrjena po krvi Kristusovi, je bilo novo mesijansko ljudstvo posvečeno.

Na Kristusovo duhovništvo moramo torej vedno gledati v vsej novosti in širini — obsega namreč tako preroško in kraljevsko službo.

OBSEG DUHOVNISKE SLUŽBE

»Kristus Gospod, veliki duhovnik, vzet izmed ljudi« (Hebr 5, 1-5) je novo ljudstvo naredil »za kraljestvo duhovnikov svoje-nu Bogu in Očetu« (Apd I, 6, 5, 9-10). Vsi krščeni so po preročenju in maziljenju s Sv. Duhom posvečeni za svet tempelj in duhovništvo... (prim. 1 Petr 2, 4-10). Zato naj bi bili vsi kristjani sveta Boga dopadljiva daritev (Rimlj 12, 1) in naj bi tako pričevali za Kristusa po vsej zemlji. Da bi to duhovništvo mogli izvrševati, je Kristus dal darove ljudem (prim. Ef 4, 8) in je nekateri izmed učencev določil, da bodo deležni njegove službe (C 3, 28). Jezus sam po tem službenem duhovništvu kot glava hrani svojo Cerkve in ji po svojem Duhu daje rast.

Ta duhovniška služba, ki jo daje samo mašniško posvečenje, obsega oznanjevanje božje besede, službo posvečevanja in vodstva vernikov. Pri tem pa ne gre za tri različne službe, ampak za eno samo apostolsko dejavnost, katera izhaja iz službe Kristusa, ki streže in daje življenje za ljudi.

Škofovska ali duhovniška služba je v tem smislu duhovniška, ker ponavzočuje na križu dopolnjeno službo Kristusa v uspešnem oznanjevanju evangelija, v zbiranju in vodstvu občestva, v odpustitvi grehov in v obhajanju evharistije, pri kateri se na poseben način ponavzočuje Kristusova daritev.

RAZLOČEK MED SPLOSINIM IN SLUŽBENIM DUHOVNISTVOM

»Splošno duhovništvo vernikov in službeno duhovništvo ali hierarhično duhovništvo se med seboj razlikujeta po bistvu in ne samo po stopnji« (C 10). Po teh besedah vatikanskega koncila je razlika med obojnimi duhovništvom.

Kristjan, ki je po ordinaciji dvoljnen v službeno duhovništvo, ne sprejema zgolj zunanje funkcije, ampak je na poseben način deležen Kristusovega duhovništva, in sicer tako, da pred ljudmi zastopa

Kristusa samega, ki je glava Cerkve. Služba je torej posebna oblika krščanskega služanja v Cerkvi. Ta posebnost se pokaže pri daritvi evharistije, kjer duhovnik predseduje in so njegove akcije nujno potrebne za popolno krščansko bogoslužje. Oznanilo besede in vse dušnopastirsko delo je usmerjeno v evharistijo, ki posveti vso krščansko eksistenco na svetu, »da se vse odrešeno ljudstvo, to je zbor in občestvo svetih, kot vesoljna daritev Bogu daruje po velikem duhovniku« (sv. Avg.).

To pomeni, da izvrševanje duhovniške službe: oznanjevanje evangelija, odpustitve grehov, opravljanje evharistije itd. ni le preprosta funkcija ali skupnostna služba, ki bi jo vsi krščeni mogli nekaj časa opravljati, tudi ni samo »predsedovanje«, ki bi ga prav tako lahko opravljal tudi vsak vernik, temveč je za to potrebno posvečenje in poslanstvo, ki je vedno povezano s posvečenjem in poslanjem apostolov.

Služba duhovnikov je torej odlična udeležba pri Kristusovem duhovništvu. Je služba božjemu ljudstvu, ki ga služabnik zbira, mu oznanja evangelij, ga uči in vodi ter v njegovem imenu v Kristusovi osebi daruje evharistično daritev.

Krščansko občestvo ima svojo korenino in oporo v obhajanju presvete evharistije, in sicer tako, da se ne more popolno izgraditi brez duhovniške službe. Zato se službeno in splošno duhovništvo najpopolneje stikata v evharistiji. To je daritev božjega ljudstva, pri katerem imajo svoj delež vsi, a vsakdo na svoj način, in v njej se združujejo vse druge daritve življenja.

Ta različnost načina udeležbe pri Kristusovem duhovništvu in ta medsebojna povezava enega duhovništva z drugim je temeljnega pomena za zgradbo Cerkve.

Pogumen škof

Novi škof brazilske škofije San Felice, msgr. Saldarale, je v prvem pastirskem pismu razkril težko stanje kmečkih delavcev, ki so zaposleni na zemljiških veleposestnikih, ki se smatrajo za katoličane. Ti držijo svoje delavce v pravem suženstvu in nočejo videti, kako silno je nasprotje med njihovim egoizmom in med vero, ki jo izpovedujejo. Brez pomena je, če ti veleposestniki podpirajo misijone, če organizirajo tečaje za krščanski nauk, če sodelujejo pri božičnih akcijah za pomoč revnim, — če pa istočasno zapirajo oči in srce pred bedo, v kateri živijo njihovi delavci. Mnogi med njimi odhajajo proč, da bi si ohranili življenje, pa večkrat padejo pod strel plačanih morilcev. Celotna policija podpira tako nezno stanje. Škof imensko navaja primere hudega izkoriščanja. Brazilske časopisje je pastirskemu pismu posvetilo veliko pozornost. Brazilska Cerkve je dobila novega škofa, ki ima pogum, kakršnega že vrsto let razkriva nadškof iz mesta Recife, Helder Camara.

Ledene rože

IV.

Da bodo znani »prijatelji« pri tržaški reviji DAN lahko še naprej obtoževali katoliški glas antijugoslovanstva, navajamo nekaj izjav, ki jih je objavil Nedeljski dnevnik dne 12. decembra 1971 in ki so jih dali števerjanski župan Stanislav Klanjšček, sovodenjski župan Jože Češut in pa tajnik sovodenjske občine dr. Stefan Bukovec. Marjan Remic, sodelavec pri omenjenem ljubljanskem tedniku, je namreč obiskal števerjansko in sovodenjsko občino, kjer se je razgovarjal z obema županoma in s tajnikom Bukovcem.

Župan Klanjšček je med drugim izjavil: »Domovini najbolj zamerim to, da prek svojih časnikov in televizije prevečkrat pozablja, da tudi na italijanskem Goriškem žive Slovenci. Poglejte, tu lahko zelo dobro sprejemamo televizijske oddaje iz Ljubljane. To nam veliko pomeni, toda žal ima RTV Ljubljana v Trstu dopisnika, a iz njegovih poročil ni moč zvedeti, da živimo na Goriškem Slovenci. Kar okrog 20.000 nas je.

Nekaj bi svetoval tudi vašim politikom. Kadar smo tu deležni raznih pritiskov, se domovina kaj malo zavzema za nas. Druge manjšine so od svojih matičnih dežel deležne več podpore. Avstrijci na primer so začeli celo z bombami, ker ni šlo drugače. Pa so uspeli. Vaša zunanja politika pa je preveč tolerantna do pritiskov, ki jih čutimo kajpak le mi v zamejstvu.

Pogrešamo tudi gostovanja vaših kulturnih skupin. Predraga so. Njihovih cen preprosto ne moremo plačati. Več kot 500 lir vstopnine si ne moremo privoščiti. Ta izkupiček pa je komaj dovolj za skromno pogostitev.

Ko bi domovina tistim skupinam, ki prihajajo k nam gostovat, primaknila denar za razliko med njihovo ekonomsko ceno in našimi možnostmi, bi si večkrat lahko privoščili kakšno gostovanje. S tem bi nam veliko pomagali. Za nas pomeni pomoč v obliki slovenske knjige, besede ali glasbe več kot karkoli v denarju.

Se ena slovenska občina, kjer so na nedavnem popisu prebivalstva našli 98 % Slovencev, so Sovodnje ob Soči.

»Tista preostala dva odstotka predstavljata orožnike in financarje,« nam je dejal tajnik občine Sovodnje dr. Bukovec.

»Če nas niso zlomili v dobi fašizma, nas ne bodo tudi zdaj, čeprav menim, da je v tem času za nas večja nevarnost, ker imamo demokracijo, ki dela z rokavicami. Mi smo navajeni akcije in zmeraj znova potrebujemo injekcije. Ko so letos, 28. avgusta na primer, popackali spomenik padlim, dalje pročelje občinske stavbe in pokopalnice, smo šli v spontano akcijo. Ljudje so prihajali na občino sami od sebe. Celotna starčki so prihajali in dajali svoje podpise na protestno listo.

»So skrunitelje odkrili?«

»Vztrajno jih iščejo, pravijo, a še zmeraj jih iščejo. Pri takih rečeh imamo občutek, da nas domovina preveč zanemarija. Miroljubna politika ne bi smela biti za države za ostre proteste, kadar gre za navadne barabije, ki nas Slovence v zamejstvu hudo žalijo.«

»Je to ožitek domovini?«

»Tudi, če že hočete, — pravi župan Jože Češut. — Predolgo smo bili prepriščeni sami sebi, predolgo so nas zanemarjali. Včasih me kar pojezi, če pomislim, da nas domovina pozablja. Zastran narodnosti smo zelo občutljivi. Hudo nas na primer moti, če imajo Slovenke (to je dekleta iz domovine), ki se poročajo z našimi fanti, manj čista nacionalne pripadnosti kot naši ljudje. Te Slovenke so celo nagnjene k temu, da svoje otroke pošiljajo v italijanske šole.«

»Zdi se mi, da ste postali v domovini preveliki konzumisti,« je vpletel v pogovor svojo misel tajnik dr. Bukovec. In kot da ne bi bil dovolj jasen je še pribil:

»Postajate revna družba bogatih ljudi...« Kot lahko vidi g. Bogo Samsa, goriški Slovenci, brez razlike, nismo kaj dosti prizanesljivi do narodne politike, ki jo Slovenija vodi do zamejskih Slovencev. Tudi do Socialistične zveze delovnega ljudstva ne, ki je g. Samsi tako zelo pri srcu. Mi gledamo dejstva in po dejstvih cenimo politiko, zlasti še, ko moramo vsak dan opaziti silno pristranost Ljubljane. Tržaški dopisnik ljubljanskega Dela je npr. videl stavko, ki so jo dijaki uprizorili na slovenski trgovski šoli, Delo je novico objavilo pod velikim in kričečim naslovom, ni pa omenjeni časnikar videl Cecilijanke 1971, na kateri je nastopilo 14 zborov od Ukeve do Trsta in tudi en zbor iz Slovenije. Tega velikega kulturnega dogodka ni dopisnik Dela videl in ga njegov dnevnik ni zabeležil. Pa naj človek verjame g. Samsi, kako se mati Slovenija zanima za vse Slovence v Italiji brez razlike!

(r+r)

Sv. oče pride na evharistični kongres

Odbor za italijanski narodni evharistični kongres v Vidmu je že določil datum: vršil se bo od 10. do 17. septembra v furlanski prestolnici. Prav tako so sporočili, da se bo kongresa udeležil tudi sv. oče Pavel VI. Vendar podrobnosti glede papeževe udeležbe še niso znane. Iz zasebnih virov vemo tudi, da so povabilo na kongres dobili tudi slovenski škofje iz Jugoslavije.

Zaradi obiska sv. očeta je jasno, da bo kongres v Vidmu vendarle velika verska manifestacija, saj samo na kake študijske dneve o Evharistiji bi papež ne hodil. Kljub temu pa je iz vseh dosedanjih časopisnih poročil videti, da si organizatorji še zmeraj niso na jasnem, kakšen značaj naj bi dali kongresu. Tradicionalnega ev-

harističnega kongresa ne marajo, glede novih oblik ni še nič gotovega. Zato o kongresu in namenih, ki naj bi jih imel, veliko pišejo, a vse je tako megleno in gostobesedno, da si bralec ne more ustvariti podobe, kaj hočejo.

Mi želimo vsaj to, da bi prihodnji evharistični kongres v Vidmu upošteval to, kar je značilno za deželo Furlanija-Julijska benečija, da je namreč dežela, kjer se srečujejo trije narodi in tri kulture. Če bodo to upoštevali, kar bi se spodobilo za kongres na vzhodni meji Italije, bi videmski evharistični kongres že samo po tem dobil svojo novo in moderno karakteristiko, ki jo organizatorji do sedaj zmanjšujejo. Miklavž Božič

Pred občnim zborom Narodnega sveta koroških Slovencev

II.

Med 27. in 29. decembrom 1971 so bili v Celovcu tretji »Koroški kulturni dnevi«. Poudarjam, da so nam kulturni dnevi potrebni. Vendar imajo smisel tudi za katoliško usmerjeni del izobraženstva in slovenske manjšine le, če sodelujemo pri teh kulturnih dneh v vsakem oziru kot enakoverni del. To velja tako za predprave kot za izvedbo kulturnih dni. Vendar se je pri letošnjih kulturnih dneh že pokazalo, da levica točno ve, kakšnemu namenu naj služi to vsakoletno veliko srečanje slovenskega izobraženstva in kakšen je cilj, ki ga naj potom teh koroških kulturnih dni doseže.

Da bomo jasneje uvideli, v kakšni idejno-politični in narodno-politični situaciji se nahajamo, bi ponovil trditve zastopnika marksistično usmerjenih visokošolcev Jožeta Messnerja, ki je brez ugovora mogel v okviru kulturnih dni ugotoviti: S socio-ekonomsko študijo se je predstavila »marksistična skupina visokošolcev«, »vsaka znanstvena metoda je v službi gospodarstva«, »vsaka znanost je v službi določene razrede«, »znanost politično ni nevtralna«, »vsaka skupina bo svoje dosežke uporabljala v politične namene«, v tem primeru torej v smislu marksistične ideologije in politične zamisli, ki jo zagovarja ta skupina dosledno v svojem političnem glasilu »Kladivo«.

Ni naključje, da je bilo to »Kladivo« v okviru koroških kulturnih dni večkrat omenjeno enostransko tudi v izvajanjih ljubljanskih predavateljev. Zato nas tudi ne more presenetiti pripomba prof. dr. Boga Grafenauerja, da se je odločil za predavanje o »mitologiji koroške zgodovine pri Slovencih in Nemcih« prav na pobudo mladega kroga, ki je nastopil v okviru letošnjih kulturnih dni. Mitologija je bajeslovje, mit pa bajka. Kar je dr. Grafenauer povedal, bom citiral dobesedno po »Našem tedniku«: »Med take mitološke predstave je štel nazore... o vselovanski jezikovni vzajemnosti (ki jo je zagovarjal tudi Slomšek v svoji znameniti binokostni pridigi), o kmetu kot edinem nosilcu in ohranjevalcu narodne bitnosti, Trunkove izjave o tolikšni potvorbi plebsičnega rezultata, da se je obrnil Avstriji v prid...«

Z drugimi besedami povedano: Vse, kar je povezovalo koroške Slovence doslej idejno v narodnem življenju na krščanski podlagi, je treba osporavati tudi z navidezno znanstvenimi metodami in dosežki. Marksisti dobro vedo, da pomeni Slomškova pridiga o spoštovanju vere in jezika koroškim Slovincem idejni program, idejno osnovo za celotno kulturno in narodno delo, ki je v naslednjih desetletjih med Slovenci na Koroškem sledilo. Vemo tudi, kaj so slovenski duhovniki — kot Trunk in drugi — koroškemu človeku pomenili. Trunk je bil poleg dr. Lamberta Ehrlicha v plebsični dobi eden najvidnejših zastopnikov koroških Slovencev. Ne bi se čudil, če bi zapisali v nekaj letih »Kladivarji« v ostri polemiki s katoliškimi vrstami, da so koroški plebsičiti zaigrali slovenski duhovniki na diplomatski ravni, na drugi strani pa s tem, da so se v preteklosti zanimali le za kmečki življenjski delavski svet, ki je odločil pri glasovanju za Avstrijo, pa da so skozi vso zgodovino zanemarjali.

Tudi trditve glavnega urednika »Kladiva«, Mirka Messnerja, v okviru koroških kulturnih dni, da bo koroško vprašanje, če bomo gojili še naprej »čitalniško zvrst literature«, rešeno tako, da nas kmalu ne bo več, je naperjena proti Mohorjevi družbi, ki jo vodijo v pretežni meri duhovniki. Gotovo bi marsikatera knjiga vsa-

koletnega knjižnega daru bila lahko boljše izbira, vendar živj naše ljudstvo na Koroškem slej ko prej od te vrste slovenske literature. To pričajo tudi številke. Mohorjeva družba ima na Koroškem skoraj 5.000 udov, z udi v inozemstvu pa skupno nad 9.000 članov. Nobena slovenska ustanova v zamejstvu ni v svojih udih tako ukoreninjena kot ravno Mohorjeva družba. Vpliv nobene slovenske kulturne ustanove ne seže tako globoko v narodovo dušo kot delo Mohorjeve družbe.

Zato razumemo, zakaj se zaletavajo ravno marksisti tako močno v to ustanovo. »Naš tednik« je objavil pred tedni članek »Kluba slovenskih študentov na Dunaju« z izrazito protikrščansko usmerjenostjo ter napadi na Mohorjevo družbo in slovenske duhovnike. Vem, da je precej študentov tudi v dunajskem klubu, ki nočejo imeti nobenega opravka z marksizmom in ki s člankom, objavljenim v »Našem tedniku«, ne soglašajo. Vendar je prišlo do članka v imenu Kluba dunajskih študentov zato, ker imajo glavno besedo v klubu kladivarji in ker se »Klub slovenskih študentov« ne diferencira od kladivarjev.

Radikalizem kladivarjev ni samo naroden, ki je do neke mere vsekakor simpatičen, če odmislimo za trenutek njih izbiro sredstev, ampak je ta radikalizem vsaj v enaki meri, verjetno pa v vse večji meri radikalizem kitajske Maove kulturne revolucije. S članki v svojem listu kladivarji nedvomno izpričujejo, da hočejo izpeljati take vrste revolucije med koroškimi Slovenci. Se pravi, hočejo predvsem spodnesti krščanski temelj. Zato so proti poudarjanju in omenjanju idejnih razlik med koroškimi Slovenci, kljub temu, da sami ne zakrivajo svoje ideologije, zato se zaletavajo v Mohorjevo družbo. Njihova brezobzirnost v izbiri sredstev pomeni med koroškimi Slovenci hkrati moralno nazadovanje. Kladivarji vzbujajo videz kot da doslej še nihče ni bil na Koroškem narodno tako zaveden kot oni. To je znana taktika monopoliziranja raznih osvobodilnih front, monopoliziranja narodnosti ali pa kakega drugega perečega splošnega problema. In ta monopol postane merilo naprednosti in nazadnjaštva.

Marksistično usmerjena skupina študentov si je ustvarila s podrobno socio-ekonomsko in prostorsko analizo nekaterih vasi Južne Koroške svojo idejno in politično osnovo. Nastane ob tem vprašanje po idejni in politični alternativni, konkretno vprašanje: Kakšno je stališče Narodnega sveta koroških Slovencev ob tem razvoju.

To je po mojem mnenju osrednje vprašanje v zvezi z občnim zborom Narodnega sveta, je to vprašanje, ki je življenjske važnosti za Narodni svet in naše katoliške ustanove.

Dr. Valentin Inzko

Opomba ured.: Kot smo omenili v opombah k članku dr. Inzka dne 6. januarja 1972 gre na Koroškem za znano komunistično taktiko vdiranja v nemarksistične organizacije. Iz današnjega članka je razvidno, da gre tudi za instrumentaliziranje skupnih nastopov kot so bili npr. »Koroški kulturni dnevi«. Tudi to ni nič novega, saj se poslužujejo na Goriškem, Tržaškem in v Slovenski Benečiji istih metod. Komunistom tega niti ne smemo zameriti; skušajo pač doseči svoje cilje s sredstvi, ki se jim za primerna. Odgovornost je na nas, demokratih in kristjanah, da njih taktiko prepoznamo in jim ne gremo na limanice, to je, da ne postanemo komunistična »koristna budala«. To je v politiki naloga demokratičnih vodstev, na Koroškem predvsem Narodnega sveta.

Slovenske zamejske politične organizacije za manjšinsko zaščito

Slovenski javnosti predstavljamo besedilo zakonskega osnutka, ki so ga na odgovorna mesta odposlale slovenske demokratične politične organizacije v zamejstvu. Slovenska demokratska zveza v Gorici, Slovenska skupnost v Trstu in Slovenska demokratska zveza v Trstu so se v smislu 50. člena ustave obrnile s posebno peticijo na parlament, v kateri zahtevajo izdajo posebnih zakonskih določil za zaščito slovenske manjšine v Italiji po 6. členu ustave. Peticijo, ki vsebuje daljše poročilo o zgodovinskem in sedanjem položaju slovenske manjšine v deželi Furlanija-Julijska krajina, so zgoraj omenjene organizacije poslale predsedniku senata, predsedniku poslanske zbornice, načelnikom parlamentarnih skupin ter v vednost predsedniku ministrskega sveta in vsem članom vlade. Z njo so seznanile tudi osrednja vodstva demokratičnih strank.

Poleg predstavnikov treh slovenskih zamejskih političnih organizacij je peticijo podpisalo še sto drugih predstavnikov slovenskega javnega življenja. S tem so simbolično zastopani vsi slovenski volivci in pristaši naših političnih organizacij.

Ko spremljamo omenjeno peticijo z zakonskim predlogom naših osrednjih političnih organiza-

cij, izražamo trdno upanje, da bo ta našla pri odgovornih krogih pozitiven odmev. Ker sami nimamo parlamentarnih predstavnikov, smo se zato poslužili ustavne pravice, ki nam daje možnost vloge na parlament s prošnjo za izdajo zakonskih ukrepov. Po zadnjem obisku slovenske delegacije pri predsedniku vlade smo še globlje prepričani, da bo parlament — in z njim vlada — pozorno pretresel naše upravičene zahteve in s tem zadostil eni izmed osnovnih točk republiške ustave, ki priznava vsem državljanom enake pravice ne glede na jezik ter narekuje zakonodajni oblasti dolžnost do manjšinske zaščite.

Kot znano, je bilo v parlamentu že predloženih nekaj zakonskih osnutkov v isti zadevi. Z našim osnutkom pa hočemo bistveno prispevati za izboljšanje že obstoječih in za vzpodbudo zakonodajni ter izvršni oblasti za dejanski korak naprej in čimprejšnjo ugodno rešitev pravne zaščite slovenske manjšine v Italiji.

Isti osnutek bo v kratkem predložil tudi naš predstavnik v deželni svetovi in s tem opozoril deželne organe na nujnost rešitve tega za nas najbolj perečega življenjskega problema.

A. B.

Predlog o zaščiti slovenske manjšine v deželi Furlanija - Julijska krajina

SPLOSNA NACELA

Člen 1. - V jezikovno mešanih občinah goriške, videmske in tržaške pokrajine je slovenski jezik izenačen z italijanskim jezikom, ki je uradni jezik države.

Pripadniki slovenske manjšine lahko rabijo svoj jezik v odnosih z vsemi državnimi, deželnimi, pokrajinskimi in občinskimi političnimi, upravnimi in sodnimi oblastvi in njihovimi uradi, ki imajo v deželi javne funkcije in naloge.

Ustni ali pisni odgovor se da v jeziku, v katerem je bilo vprašanje izraženo.

Člen 2. - Slovenski manjšini se prizna polna pravica, da štiti in razvija svoje politične, civilne, gospodarske, socialne in kulturne koristi, ter pravica zborovanja in združevanja.

Da se omenjene koristi zaščitijo bolj učinkovito, se slovenski manjšini s primernimi določbami, ki naj se vstavijo v volilne zakone, jamčijo zastopstvo v obeh zbornicah parlamenta, v deželnem svetu samostojne dežele Furlanija-Julijska krajina, v pokrajinskih in občinskih svetih jezikovno mešanih področjih dežele.

Člen 3. - Slovenski manjšini se priznava pravico, da zasebno in javno rabi svojo zastavo.

Pri državnih manifestacijah in na javnih poslopih pa mora biti izobešena državna zastava.

Člen 4. - Da se izpelje, kar je določeno v 3. členu deželnega statuta, se dežela Furlanija-Julijska krajina v skladu z ustavo in zadevnimi načeli pravnega sestava pooblašča, da izdaja zakone glede vprašanj, ki se tičejo slovenske manjšine.

Člen 5. - Gospodarski, socialni in kulturni razvoj slovenske manjšine v deželi je zagotovljen brez vsakega zapostavljanja in s primerno delitvijo finančnih sredstev.

Pristojne državne, deželne, pokrajinske in občinske ustanove so obvezane, da vpišejo v svoje proračune in gospodarske programe zneske, ki so potrebni za doseglo namenov, označenih v prejšnjem odstavku.

Člen 6. - Pripadniki slovenske manjšine v jezikovno mešanih področjih morajo biti zastopani v vseh organih javne uprave, pa naj jo izvršuje država, dežela, pokrajina, občine ali druge pravne osebe in ustanove, ki imajo funkcije in naloge javnega značaja.

Člen 7. - Za televizijo se ustanovi program v slovenskem jeziku, kot že obstoji za radijske oddaje. V komisiji, ki nadzira te programe, so pripadniki slovenske manjšine paritetno zastopani.

Radijske in televizijske postaje v slovenskem jeziku uživajo najširšo samostojnost, kar zadeva programe, časnikarsko poročanje in v upravnem pogledu. Ravnatelj programov je slovenskega materinega jezika.

Člen 8. - V vseh občinah jezikovno mešanega področja se obnovi izvorno slovensko krajevno imenoslovje, odpravljeno s kr. odlokom z dne 29. marca 1923 št. 800, ali kakor koli spremenjeno.

Člen 9. - Zaradi spoštovanja in ohranjanja etničnih značilnosti ozemlja, na katerem prebivajo Slovenci, je prepovedan vsak upravni ukrep ali drugo dejanje, ki bi lahko spremenilo etnično sestavo jezikovno mešanih področij. Sem so vršeti regulacijski načrti mest, nasilni odkupi zemljišč in razlaševanje za kateri koli namen.

SODSTVO

Člen 10. - Hujskanje k narodnemu in plemenskemu sovražstvu je prepovedano na vsem ozemlju republike. Vsako takšno dejanje se kazensko zasleduje po uradnem postopku.

V ta namen se členoma 291 oziroma 514 kazenskega zakonika, ki je bil razglašen s kr. odlokom z dne 19. oktobra 1930 št. 1398, dodajo naslednji členi:

291 bis - Kazni, katere predvideva 291. člen, se dajo vsakomur, ki javno žali izročila, jezik in kulturo narodnih manjšin.

415 bis - Kazni, katere predvideva 415. člen, se dajo vsakomur, kdor hujska k narodnemu ali plemenskemu sovražstvu.

Člen 11. - V nasprotju z določbami 122. člena zakonika o civilnem postopku in 137. člena zakonika o kazenskem postopku imajo pripadniki slovenske manjšine v deželi Furlanija-Julijska krajina pravico, da v upravnih in sodnih postopkih rabijo svoj jezik.

Pripadniki slovenske manjšine, ki so prizadete stranke ali priče, se zaslišujejo v njihovem materinem jeziku. V tem jeziku so sestavljeni tudi zadevni zapiski.

Člen 12. - Ukrepom upravnih in sodnih oblastev, ki se tičejo pripadnikov slovenske manjšine in so sestavljeni v italijanskem jeziku, se mora dodati prevod v slovenskem jeziku.

Spisi, ki se nanašajo na kazenske postopke, ki se tičejo pripadnikov slovenske manjšine, se dostavljajo prizadetim skupaj z avtentičnim prevodom v slovenski jezik.

Člen 13. - Mirovne sodnike, podsodnike, zapisnikarje in slugo v uradih mirovnih sodišč v jezikovno mešanih občinah imenuje predsednik deželnega odbora po pooblastilu predsednika republike.

Za sprejem in službo v smislu prejšnjega odstavka je potrebno popolno znanje slovenskega jezika.

Popolno znanje slovenskega jezika se ugotovi s šolskim spričevalom ali pa s posebnim pisnim in ustnim izpitom.

KRAJEVNE SAMOUPRAVE

Člen 14. - Zakoni, pravilniki, razpisi in sploh vse deželne objave se objavljajo v

»Uradnem vestniku« dežele v italijanskem in slovenskem besedilu. Tudi odloki, razpisi in sploh vse uradne objave, ki se tičejo jezikovno mešanih področij, morajo biti napisani v italijanščini in slovenščini.

Člen 15. - Pečatniki, pečati, napisne tablice in sploh vsi javni napisi morajo biti v jezikovno mešanih občinah dvojezični in z enako vidnimi črkami.

Člen 16. - V vse javne urade jezikovno mešanih področij, ki imajo neposreden stik z občinstvom, se sprejemajo uradniki s polnim znanjem slovenskega jezika. V jezikovno mešanih občinah se imenujejo občinski tajniki s popolnim znanjem slovenskega jezika.

SOLSTVO

Člen 17. - Zakon z dne 19. julija 1961 št. 1012, ki ustanavlja šole s slovenskim učnim jezikom v goriški pokrajini in na tržaškem ozemlju, se raztegne na jezikovno mešana področja videmske pokrajine.

Člen 18. - V vsakem kraju, kjer je vsaj pet učencev, se ustanovi osnovna šola ali otroški vrtec s slovenskim učnim jezikom.

Ako to število učencev ni doseženo, se poskrbi za njihov prevoz na državne stroške v šolo s slovenskim učnim jezikom.

Člen 19. - Vsi obstoječi otroški vrtci s slovenskim učnim jezikom, katere upravljajo občine ali pa ONAIRC, postanejo državni. Državni bodo tudi tisti, ki se ustanovijo na novo. Vsi otroški vrtci s slovenskim učnim jezikom imajo eno samo upravo. Za usklajevanje delovanja omenjenih šol se bodo ustanovila posebna didaktična ravnateljstva, katerim bodo načelovali nadzorniki, ki pripadajo slovenski manjšini.

Člen 20. - Da se dopolni obvezno šolanje, se ustanovijo strokovni zavodi in tehnični zavodi ter potrebam učencev ustrezajoči tečajji, za strokovno vezbanje in specializacijo vsake vrste, s slovenskim učnim jezikom.

Člen 21. - Uprava šol s slovenskim učnim jezikom uživa lastno avtonomijo, ki je potrebna, da jamči razvoj in dobro delovanje šol.

V ta namen se ustanovijo posebni oddelki pri šolskih uradih v Trstu, Gorici in Vidmu.

Člen 22. - Slovenska manjšina mora biti primerno zastopana v pokrajinskih šolskih svetih, v šolskih patronatih, v disciplinskih svetih in v morebitnih drugih forumih. Slovenski zastopniki v omenjenih organih morajo biti vprašani za mnenje zmeraj in njihovo mnenje se mora upoštevati v posebnih predmetih, kot so ustanovitve ali ukinitve šol oziroma razredov, šolski učni načrti, določitev urnikov in vse, kar zadeva delovanje šol s slovenskim učnim jezikom.

Člen 23. - Za osnovne šole s slovenskim učnim jezikom se ustanovijo posebni šolski okraji in okrožja z didaktičnimi ravnatelji in nadzorniki, ki popolnoma obvladajo slovenski jezik in ki pripadajo slovenski manjšini.

Člen 24. - V Trstu se ustanovi urad šolskega superintendenta, ki ima vodilno pristojnost na šolah s slovenskim učnim jezikom vsake vrste in stopnje v deželi Furlanija-Julijska krajina. Na čelo tega urada bo postavljen funkcionar, ki pripada slovenski manjšini.

Člen 25. - Na vseučilišču v Trstu se ustanovi stolica za slovenski jezik in slovastvo.

Člen 26. - Konvikti in zavodi, v katerih so učenci šol s slovenskim učnim jezikom, dobivajo primerno državno podporo.

Člen 27. - V jezikovno mešanih področjih morajo Slovenci, ki živijo v sirotiščih in drugih podpornih zavodih, imeti možnost, da obiskujejo šole s slovenskim učnim jezikom.

Člen 28. - Učitelji otroških vrtcev, osnovnih in srednjih šol in druge stopnje s slovenskim učnim jezikom morajo pripadati isti etnični skupini kot učenci ter morajo popolnoma obvladati njihov materin jezik v govoru in pisavi.

Člen 29. - V šolah, o katerih govorijo prejšnji členi, mora biti vse neučno upravno in podrejeno osebje izbrano iz pripadnikov slovenske manjšine.

Člen 30. - Spričevala in diplome šol in zavodov s slovenskim učnim jezikom in tudi druge listine, ki jih izdajo omenjene šole in šolski uradi, so dvojezične, napisane in natisnjene z enako velikimi črkami.

Člen 31. - Komisije za konkurze in izpite za učno in neučno osebje šol s slovenskim učnim jezikom so sestavljene iz članov, ki pripadajo slovenski manjšini.

Člen 32. - Država poskrbi s posebnimi fondy za zgradbo šolskih poslopij vsake

vrste in za opremo ter za naprave, ki so potrebne za delovanje šol s slovenskim učnim jezikom.

Prav tako dobivajo podporo tudi slovenske kulturne in športne organizacije.

Člen 33. - Za učence šol s slovenskim učnim jezikom delujejo posebne morske in gorske kolonije na državne stroške z vodilnim, pomožnim in podrejenim osebjem, ki pripada slovenski manjšini in ki popolnoma obvlada svoj materin jezik.

Člen 34. - Pri deželnem ravnateljstvu CONI se ustanovi urad z nalogo, da skrbi, pospešuje in primerno finansira delovanje slovenskih športnih društev.

CIVILNO STANJE

Člen 35. - Razveljavljen je kr. odlok z dne 7. aprila 1927 št. 494 o spreminjanju

št. 96, ki se nanaša na skrbstvo v prid-antifašističnim in plemenskim političnim preganjancem in njihovim preostalim družinskim članom, in pozneje spremembe ter vsaka druga zakonodajna določba glede zadevnega skrbstva, se bodo primerno in sorazmerno spremenili in dopolnili, tako da bodo vključevali in odškodovali vse italijanske državljane, pripadnike slovenske manjšine in njihove preostale družinske člane, ki so bili italijanski državljani v času dejstva, katere so posebno sodišče ali drugi sodni organi iz političnih razlogov ali iz razlogov, izhajajočih iz fašistične politike, obsodili, ali pa so bli posvarjeni, konfirirani in internirani v vojnem času ali so na kateri koli drug način trpeli škodo na osebi ali imetju.

Člen 40. - Olajšala se bo obnova kariere

Slovenska demokratska zveza predsedniku republike Leoneju

Slovenska demokratska zveza v Gorici je poslala predsedniku republike Leoneju ob njegovih izvolitvi naslednjo brzojavko:

»Ob Vaši izvolitvi na najvišji državni položaj Vam slovenski demokraci iz Gorice pošiljamo spošt-

ljiv pozdrav. Izražamo gotovost, da bo pod Vašim modrim vodstvom, vzpodbujajočim delovanje organov republikanske države prišlo do praktičnega uveljavljenja ustavnih določil o zaščiti narodnih manjšin.«

slovenskih priimkov v italijansko obliko. Slovenskim priimkom, ki so bili po tem zakonu spremenjeni v italijansko obliko, se vrne izvorna slovenska oblika.

Člen 36. - Italijanski državljani, katerim je bilo po 72. členu kr. odloka z dne 9. julija 1939 št. 1228 (ki je bil spremenjen z zakonom z dne 31. oktobra 1966 št. 935) vsiljeno italijansko ime in so bili takrat italijanski državljani, lahko zahtevajo, da se jim to ime zamenja z drugim, slovenskim.

Prošnja se naslovi na javnega tožilca, ki začne in vodi zadevni postopek do prave rojstnega zapisa.

Listine, ki so potrebne za to prošnjo in postopek, so proste vsakega stroška, pristojbine in davka.

Člen 37. - Zapis civilnega stanja v jezikovno mešanih občinah so neokrajšano sestavljeni v italijanskem in slovenskem jeziku.

Člen 38. - V vsaki listini, naj jo izda katero koli oblastvo ali urad, se mora za slovenska imena in priimke skrbno rabiti natančna pisava s črkami in diakritičnimi znaki slovenske abecede.

SKRBSTVO

Člen 39. - Zakon z dne 10. marca 1955

Dvojezični napisi

Beležiti moramo razveseljivo dejstvo, da so se v zadnjem času pojavili mnogi dvojezični napisi na Tržaškem. Tako je devinsko-nabrežinska občina postavila povsod lepe dvojezične napise, tudi tam, kjer jih še ni bilo, kot npr. v Sosljanu in v Nabrežini. Table so velike in napisi točni. Tudi tržaška pokrajina je v smislu sporazuma, ki so ga podpisale stranke leve sredine in Slovenska skupnost, začela postavljati prve dvojezične napise. To je sicer le začetek, saj bodo morali postaviti polagoma napise na vseh pokrajinskih cestah na Tržaškem. Moramo pa žal kritizirati pokrajinsko upravo, da je postavila vrsto zgrešenih napisov z imeni slovenskih vasi. Tako piše na dvojezični tabli v Gabrovci in v Bajti »Sgonik« namesto Zgonik, na neki tabli pa piše kar »Brišč«. Pokrajinska uprava naj zamenja table z zgrešenimi imeni naših krajev; v bodoče pa naj postavlja tudi nekoliko večje table, da bo tako avtomobilist kot pešec lahko brez težav razbral ime kraja.

Ko smo že pri dvojezičnih tablah, smemo z zadovoljstvom beležiti odgovor, ki ga je dal deželni svetovalec dr. Dragu Stoki podpredsednik deželnega odbora Moro in v katerem ugotavlja, da bo posredoval pri državni ANAS in pri pokrajinski upravi, da bosta čimprej postavili dvojezične napise, ki bi povezovali naše kraje z jugoslovansko republiko. Zadevno vprašanje je dr. Stoka vložil, ker je nastajala vedno večja zmeda s strani turistov, predvsem v poletnih mesecih, ko nikakor niso

preganjancev, tistih, ki so bili odpuščeni iz službe ali prestavljeni, in vseh tistih, katerim so v fašistični dobi kariere ovirali.

Nepremičnine, ki so bile v času fašizma prisilno odstopljene, bodo vrnjene zakonitim lastnikom ali tistim, ki imajo do njih pravico, v njihove namene.

Člen 41. - Zakonu z dne 23. maja 1960 št. 504 se da veljava za nazaj in roki za vlaganje prošnje za denarno odškodnino za sodne zmete pri obsodbah, ki se tičejo zločinov odpora proti fašizmu, se odprejo na novo do dveh let od dne, ko stopi v veljavo pričujoči zakon.

Člen 42. - V jezikovno mešanih področjih morajo občine in vsa druga pristojna oblastva poskrbeti, da se pripadniki slovenske manjšine lahko sprejmejo v slovenska sirotišča in druge zavode.

ZAKLJUCNE DOLOČBE

Člen 43. - Pravila za izvrševanje pričujočega zakona bodo izdana v teku enega leta po njegovi objavi v »Uradnem listu«, potem ko bo zaslišana posebna komisija, v kateri bodo paritetno zastopani pripadniki slovenske manjšine.

Člen 44. - Razveljavljene so vse določbe, ki so v nasprotju s pričujočim zakonom.

mogli dobiti prave poti v Jugoslavijo. Pričakujemo, da bodo torej državne in pokrajinske oblasti kmalu postavile dvojezične napise, ki bi tako odpravili veliko zmedo v obmejnih krajih.

Poimenovanje goriških višjih srednjih šol

Kot je ravnatelj dr. Mihael Rožič sporočil profesorjem, zbranim na ocenjevalni konferenci za prvo tromesečje, je državni predsednik z dekretom dne 18. oktobra 1971 odobril prošnjo profesorskega zbora o poimenovanju slovenskega učiteljskega in višje gimnazije-liceja s slovenskim učnim jezikom v Gorici. Učiteljske se bo imenovalo po Simonu Gregorčiču, gimnazijalica pa po Primožu Trubarju.

Tako sta ti dve naši najvišji šolski ustanovi v Gorici dobili svoji imeni. Ne bosta več »otroka brez imena«, kot sta bili doslej. Kot Slovenci moramo biti hvalježni obema profesorskima zboroma z ravnateljem na čelu, da sta zadevo o poimenovanju obeh šol predložila v Rimu, državnim oblastem pa da so prošnjo ugodno rešile.

Na nas vseh je sedaj, da bosta oba zavoda delala čast Simonu Gregorčiču in Primožu Trubarju, kakor tudi vsej slovenski skupnosti. Mislimo pa, da je prvi pogoj za to, da se v šolske zadeve ne vtkajo samozvanci in strankarski politiki. Eni šolskih zadev ne poznajo, drugi šolo samo instrumentalizirajo. Zato je vmešavanje v šolske zadeve enih in drugih šoli samo v škodo.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Slovensko prosvetno življenje na Tržaškem

Prof. Jože Peterlin govori na taboru na Repentabru o 25-letnem delu Slovenske prosvete kot njen ustanovitelj

Župnijski domovi nudijo predvsem mladini zdravo okolje, kjer se lahko igra, dopolnjuje šolski pouk, slovensko poje in govori. To so tista žarišča, v katerih ohranja ta mladina materino besedo, gradi narodno zavest in širi svoja obzorja ob pogovorih in predavanjih, ob diapozitivih in srečanjih. S to mladino pa so povezani tudi starši, ki v prosvetnem delu ne pozabijo župnijskih praznikov; tudi na prosvetnem in športnem polju jih poveličujejo in povezujejo s farnim občestvom. Župnijski prosvetni krožki in društva imajo poleg tega gotovo še materinski dan, miklavževanja, Prešernove proslave in nastope glasbenih župnijskih šol.

Tudi sicer so ti domovi živi. Po vojni so dobile naše vasi polagoma sorodno podobo predvojnih vasi v Sloveniji, katerih središče je bila cerkev, zraven pa šola in prosvetni dom. Le da tu opravljajo ti domovi še vse večjo in odgovornejšo nalogo kot so jo mogli v Sloveniji: tu so branilci tujih vplivov in ohranjevalci vsega, kar je našega.

Zato je razumljivo, da so morale nastati v teh domovih tudi župnijske glasbene šole in zato je samo po sebi umevno, da ti ansambli, ki so po svoji sestavi moderni, niso mogli igrati tako kot vsi ostali: v zvokih teh električnih kitar in orgel je zazvenela melodija naše pesmi. Zato ta naša melodija zveni na naših prireditvah in s tem raste praznik naše pesmi.

S tem v zvezi moramo omeniti tudi naše cerkvene zbornice. Organizatorji cerkvenega petja niso mogli poleg cerkvenih zborov ustanoviti novih zborov za svetno pesem, ampak so obstoječim cerkvenim zborom določili čas tudi za narodno pesem. Tako se cerkvena in narodna pesem prepletata, zdaj pojo eno, zdaj drugo. In povezava med prosvetno delavnostjo in cerkvenimi zbori je ta, da je predsednik Zveze cerkvenih pevskih zborov vedno podpredsednik Slovenske prosvete. Zdi se nam, da je na ta način nakazana ljudsko-prosvetna župnijska delavnost, ki je ena sama, a le na različnih poljih. Največja pevska manifestacija je vsakoletna Revija pevskih zborov in koncerti božičnih pesmi. Ti nastopi so postali že tradicija.

V okviru Slovenske prosvete deluje tudi Društvo slovenskih izobražencev. Sloves je doseglo predvsem s septembrskimi študijskimi dnevi v Dragi. Na teh študijskih dneh je društvo želelo, da bi se srečali Slovenci različnih svetovnih nazorov, a bi

vendarle reševali narodne probleme, ki so skupni tako marksistu kot kristjanu. Če nič drugega kot že srečanje samo, že samo to dejstvo je pripomoglo k omiljenju ideološke zaprtosti in k informiranosti množic tudi o zamolčanih tabujih, po drugi strani pa se v medsebojnih srečanjih odpira demokratično sožitje med ljudmi, ki jim je skupni imenovalec slovenstvo. Na študijskih dneh so že doslej predavali ugledni znanstveniki in kulturniki iz Slovenije, iz zamejstva in zdomstva. Lani je pozdravil zborovalce predstavnik dežele, odbornik Stopper. Društvo samo pa nadaljuje vse leto s predavanji v Trstu, na katerih pogloblja probleme, ki so bili nakazani v Dragi. V letu 1972 bodo spet študijski dnevi v Dragi od 2. do 4. septembra. V tem okviru se podeli vsako leto tudi literarna nagrada »Vstajenje«; v preteklem letu jo je prejel pisatelj Boris Pahor.

V delovanju mladinskih organizacij omenimo mladinske krožke po vseh župnijah. Tudi ti krožki imajo predavanja ali pa razgovore o problemih mladine in o problemih, ki zanimajo zamejske Slovence. Najbolj stalne večere ima Slovenski kulturni klub, ki ima vse leto vsako soboto srečanja v prostorih Slovenske prosvete. Od predavanj do filmskih večerov, od literarnih do koncertnih večerov, od debat

do družabnih srečanj s plesom, vse to je program te mladine.

Ob delovanju vseh različnih župnijskih prosvetnih organizacij bi želeli poudariti zlasti delovanje rojanskega Marijinega doma, ki je vedno odprt za velike prireditve; bazovski Slomškovi dom je v proslavo 1. maja vnesel tradicijo, da pripada skupna proslava tega dne prav Slomškovi mladini, dočim so si Mačkovičani osvojili vsakoletni Praznik češenj — prireditev na prostem.

Finžgarjev dom na Opčinah ima premla prostora za velike prireditve, kajti tako se je uveljavilo njegovo delo, da so prostori za Opčine in okolico pretresni. V preteklem letu je bilo važno za Opčine zlasti odkritje Finžgarjevega kipa v dvorani. Kip je izdelal kipar France Gorše in se osebno udeležil proslave.

Omeniti moramo posebej Marijin dom pri Sv. Ivanu, ki ima več velikih prireditev. Posebej je živahna dramska skupina, pa tudi za gostovanja vedno rad odpre vrata.

V Marijinem domu v ul. Risorta pa imajo zlasti svoje nastope Slovenski skavti. Dramska skupina igra za velike praznike. Vsak mesec pa so tam predavanja verske vsebine.

(Konec prihodnjič)

Pisatelj Boris Pahor govori po prejemu literarne nagrade »Vstajenje«

„Dan emigranta“ v Čedadu

Tudi letos je bil na dan sv. Treh kraljev v Čedadu že tradicionalni »Dan emigranta«. Organiziralo ga je kulturno društvo »Ivan Trinko« ob sodelovanju beneških slovenskih duhovnikov. Prireditev se je vršila v popolnoma zasedeni dvorani v gledališču Ristori.

Prvi je pozdravil udeležence župnik iz Tarbija Emil Cenčič. V svojem govoru je ugotovil, da ustvarjata revščina in kulturno zapostavljanje strahopetnega človeka. Od tod neutrudni boj beneških Slovencev za tovarne, za strokovne in visoke šole, da se bo ustvaril lik novega človeka, ki bo gospodarsko napreden, razumsko razvit in prost vsakega pritiska, dober državljani ter zaveden Slovenec.

Za njim je spregovoril predsednik društva »Ivan Trinko« Izidor Predan. Poudaril je, da more le industrializacija Nadiških dolin ustaviti množično izseljevanje beneških Slovencev na tuje. Obširno je govoril o nedavnem srečanju odposlanstva slovenske manjšine pri predsedniku vlade Emiliju Colombu, ki se je problema beneških Slovencev dotaknil z besedami, da »se ga bodo lotili z določeno previdnostjo, a brez predsodkov«. Omenil je že dvakratno srečanje s predsednikom deželne vlade Berzantijem. Povsod naletimo na navidezno razumevanje, je Predan trpko ugotovil, a nikjer se nič ne premakne. Kje je vzrok? Treba bo začeti kričati, da se bo zemlja tresla. Potem ne bomo več prisiljeni hoditi s kovčkom po svetu.

Za Predanom so še nastopili Ado Kont v imenu Društva slovenskih emigrantov, komunistični poslanec za videmsko okrožje Mario Lizzeri in Romano Speccogna (KD) v imenu pokrajinske uprave v Vidmu. Speccogov govor je bil odločno predolg, medel, nezanimiv, poln gostobesednosti, zraven pa tako sestavljen, da Slovencev niti enkrat z besedo ni omenil. Občinstvo se je očividno dolgočasilo in bilo veselo, ko je končal svoja izvajanja z željo, da »ohranjanje izročil, ki so izraz svobode in demokracije, ne sme ločevati različnih skupnosti, temveč jih družiti«.

V bodoče naj bi organizatorji pazili, da bi govornikov bilo čim manj, da bi bili stvarni, kratki in zlasti, da ne bi njih nastop dobil videza volilnega shoda.

Sledil je kulturni del sporeda, ki je bil veliko bolj učinkovit in privlačen kot prvi del. Ljubke so bile recitacije mladih Benečanov. Nastopilo je tudi več pevcev, ki so preteklo poletje sodelovali v Hlodiču na Prazniku beneške pesmi. Zadnji je nastopil prvi nagradenec tega festivala Renzo Birtig z vsebinsko zelo močno »Pustina nam rožes«.

Najbolj pa je občinstvo zadovoljila Stokova burka »Trije tički«, ki so jo izvajali člani Slovenskega gledališča iz Trsta. Čeprav je burka za naše čase že nekolikokrat nesodobna, pa je bila za naše beneške Slovence velika poslastica, saj jih je na preprost način vnela za slovensko besedo in slovenskega duha.

Prireditev je snemala tudi slovenska televizija iz Ljubljane. Njeni zastopniki so nato izvedli več intervjujev, med drugimi z župnikom Marijem Lavrenčičem s Stolblanka, ki je tudi urednik lista »Dom«. Na vprašanje, ali si beneški Slovenci žele slovenskih šol, je g. župnik dejal, da bi jih bilo treba na to šele pripraviti s tem, da bi najprej v sedanje šole uvedli pouk slovenščine. Beneški Slovenci so v glavnem tako nastrojani, da bi se jim zahteva po slovenskih šolah zdela kar protidržavno dejanje. Toliko so jim v teku sto let, kar so pod Italijo, to zabijali v glavo, da je danes nemogoče, takoj to miselnost spremeniti. Treba je potrpežljivo dela in prepričevanja, ne pa demagoških krilat ali prijemov. To stališče se nam zdi edino stvarno, pametno in uresničljivo. Naj še dodamo, da bo ljubljanska televizija oddajala srečanje z beneškimi Slovenci v Čedadu v ponedeljek 17. januarja.

—ej

Mariborski dnevnik objavil izjavi dveh slov. zamejskih politikov

Mariborski dnevnik »Večer« je za novo leto objavil izjave vidnejših zamejskih kulturnih in političnih delavcev. Med njimi sta dala daljši izjavi o političnem, gospodarskem, socialnem in narodnostnem položaju v Italiji in Avstriji tudi deželni svetovalec dr. Drago Stoka in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Reginald Vospersnik.

Gradiščanska - Štajerska - Koroška

(Opazke ob robu cest)

Od Pliberka nas je pot vodila skozi Podjuno in Rož proti Trbižu. Z bridkostjo smo morali ugotoviti, da otroci tudi najbolj slovensko zavednih staršev le nemško govore. Kam bo to pripeljalo? Zaskrbljujoča je ta opazka ob robu koroških cest. In boleča obenem.

Kajti Koroška je žibelka slovenstva, je žibelka slovenskega krščanstva. Koroška je tudi čudovito lepa: njene gore, doline, polja, gozdovi, jezera, vse je še iz časov, ko je sv. Modest v 8. stoletju prišel kot prvi misijonar h Gospe Sveti na Koroško. To je dejstvo, ki ga niti sedanji gospodarski župnik Mucher ne more zavrniti.

Pri nas v Sev. Ameriki poznamo tega do Slovencev sovražno razpoloženega gospoda že od leta 1968. Tedaj so clevelandski Slovenci v zvezi s proslavo 1200-letnice pokristjanjenja Slovencev ponesli iz Baragove dežele ob Velikih jezerih v ZDA posebno »Baragovo« svečo na Koroško. To svečo je daroval in prižgal na Baragovem grobu Baragov sedmi naslednik na škofjskem sedežu v Marquettu škof Tomaž Noa.

Slovenski romarji so to svečo v Evropi najprej prižgali v Salzburgu, ki je bil v času sv. Modesta izhodišče pokristjanjenja za koroške Slovence. Spotoma so se ustavili pri Sv. Krvi (Heiligen Blut) pod Grossglocknerjem, kjer jih je tamkajšnji nemški župnik zelo prijazno sprejel. Zato pa je bil župnik Mucher, ki slovenščino lepo govori, tem bolj neprijazen. V tej cerkvi je svečo na grobu sv. Modesta prižgal prelat Aleš Zechner iz Celovca. Naslednji dan jo je prižgal v ljubljanski stolnici, kjer je bil Baraga posvečen v duhovnika, nadškof dr. Jožef Pogačnik. Slovenski romarji so se nato vrnili s svečo v Sev. Ameriko, kjer jo ob raznih proslavah ponovno prižgajo.

Koroško smo zapustili pri kraju Vrata (Thörl). Na desni je ostala Ziljska dolina, za nami mogočni Dobrač. Leta 1348 se je del gore na njeni južni strani odtrgal, zgrmel v dolino in zasul vrsto vasi. Nihče se do sedaj ni potrudil, da bi jih odkopal. Morda za sedanje koroške nemške prenapeteže tako izkopavanje tudi ne bi bilo v korist. Kajti gotovo bi se odkrilo, da so bile te vasi tedaj čisto slovenske.

Prešli smo mejo in bili kmalu nato v Zabnicah pod Sv. Višarjami. Prav Sv. Višarje so bile zadnji cilj našega dolgega potovanja.

Leta 1966 nas je petdeset Slovencev iz Clevelanda obiskalo to najbolj priljubljeno in slikovito slovensko božjo pot. Z njimi so bili mladi Indijanci iz Baragove dežele in nekaj angleško govorečih Francozov od tam. V skupini je bil tudi takratni posepeševatelj v Baragovem svetniškem procesu, sedaj škof v Gay Lordu, Edmund Szoka, po rodu Poljak, in sedanji postulator p. Jakob Wolf. Škof Szoka se še vedno rad spominja obiska Sv. Višarj pa dr. Lojzeta Škerla iz Trsta, ki je v zakristiji msgr. Szoku naznanil, da bo maševal s plaščem, ki je star že 350 let.

Vsa romarska skupina pa še danes ne mora pozabiti msgr. dr. Franca Močnika iz Gorice, ki je s prižnice razlagal sv. mašo in vodil petje. Ko je bilo dve leti nato spet objavljeno romanje v Evropo, je eden izmed udeležencev romanja v letu 1966 rekel: »Pojdem, če gremo spet na Sv. Višarje in če spet povabite tistega gospoda, ki je zadnjič vodil sv. mašo s prižnice. Rad mu bom plačal potne stroške iz Gorice.«

Tudi sedanji postulator p. Wolf je po končani sv. maši ves prevzet dejal msgr. Szoku: »To je vera! To je doživljanje, ki obisk Sv. Višarj bogato poplača! Vsa cerkev poje in kako! Tako si je drugi vaticanški cerkveni zbor zamislil božjo službo. Slovenci so tega duha v polni meri doumeli.« Jaz bi pripomnil: Ze pred koncilom smo ga imeli. Prav zaradi njega so morali primorski Slovenci s strani Rima marsikaj pretrpeti, češ da nimajo smisla za latinsko hogoslužje.

To pot smo pa bili na Višarjah le trije v Sev. Ameriki. V svetišču smo našli vse tri narodnostne skupine, ki najraje zahajajo k Materi božji: slovensko, avstrijsko in furlansko. Pri sv. maši so se pesmi vseh treh jezikov vrstile brez kakega pririvanja ali nestrpnosti. Slovenske so prevladovale, saj skupinsko nihče tako disciplinirano ne prepeva kot prav Slovenci.

Sv. Višarje so neprestan dokaz, da je vera najbolj sposobna ublažiti narodnostna trenja in nasprotja. Da je temu tako, smo takoj po sestopu znova ugotovili. V gostilni sredi Zabnic smo si naročili dobri »cappuccino«. Seveda smo slovensko govorili, kar nekemu mlademu gospodiču očitno ni bilo všeč. V italijanščini je glasno razlagal, da je tu Italija in da bi se predržni tuji tega morali zavedati. Seveda je to veljalo le za slovensko govorico;

nemška se sme uporabljati, kajti Avstriji in Nemci so ugleden narod in njih denar močnejši od lire...

Če bi šele šli na Višarje, bi gospoda povabili s seboj in mu ob primeru občestvene maše pokazali, kaj je pravo sožitje. Tako pa smo se omejili na to, da smo vprašali ljudi, če je v Zabnicah dobiti gostilno, kjer se s Slovenci lepše postopa in njih jezik spoštuje vsaj toliko kot nemškega. In s tem vprašanjem končujem svoje opazke ob robu cest.

J. Dj.

Protest beneških Slovencev

Kulturni krožek »Rečana« je ostro protestiral proti zaprtju edine tovarne opke v Benečiji, ki je zaposlovala okrog 20 delavcev. Letak »Rečana« pravi, da bodo morali sedaj ti delavci s svojimi družinami v emigracijo. Ob tem dogodku pa vsi molčijo, tako tisk kot tudi tisti politiki, ki sicer tako kričijo, ko slišijo peti po slovensko. »Rečana« poziva odgovorne, naj preprečijo zaprtje omenjene tovarne.

Na odgovorne oblasti je enak poziv vrožil tudi deželni svetovalec dr. Stoka.

Bodoči manjšinski kongres v Trbižu

V Trbižu je 30. decembra lani zasedal pripravljalni odbor za manjšinski kongres, ki bo letos septembra v Trbižu. Kongres je predviden za čas od 6. do 10. septembra; udeležili naj bi se ga zastopniki narodnostnih manjšin, ki živijo v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in v Jugoslaviji. Tema kongresa bi bila: »Kongres narodnostnih skupnosti Alpe-Jadran«. Namen kongresa je poglobiti narodnostne, socialne in gospodarske probleme manjšin, ki živijo na tem delu Evrope.

MLADIKA št. 12

Z decembrsko številko je Mladika zaključila svoj 15. letnik. Vsebinska te številke je kot običajno prirojena razpoloženju božičnih praznikov. Na to temo so ubrane zlasti pesmi Milene Merlakove, razmišljanje Maksa Saha Predbožični dialogi ter rubrika Za žene in dekleta. Zelo življenjsko in občuteno je napisana zgodba Miklavževa palica Zore Tavčarjeve. Svojo težo ima govor koprškega škofa Jenka na nedavni sinodi v Rimu o narodnih manjšinah ter daljša razprava Egidija Vršaja o konvertibilnosti dinarja. Zanimivi sestavki so še: Edinček (Nadja Barazutti), Ping-pong nasmešek (Ivan Peterlin), Kronika zgoniške občine ter ugotovitve Edija Gobca o uveljavljanju Slovencev v svetu.

Zaključena je povest Pomlad Adele Ostroluške, ki jo bo Mladika izdala tudi v samostojni knjigi; prof. Martin Jevnikar pa nadaljuje s pregledom Sodobne slovenske literature, v katerem ocenjuje zadnje delo Alojza Rebule »Gorje zelenemu drevesu«.

V reviji so izzrpnoro poročila o raznih kulturnih prireditvah (Večer jugoslovanske poezije, nastop Slovenskega okteta, nastop orkestra RTV iz Ljubljane). Poročilo o Cecilijanki 1971 v Gorici ter Reviji cerkvenih pevskih zborov v Trstu je precej skopo, čeprav je naša javnost zelo navezana na ti dve množični prireditvi. Številko zaključuje humoristična rubrika Čuk na obelisku.

Kot smo omenili, je Mladika dopolnila 15 let življenja. Prav gotovo bo z izhajanjem nadaljevala, čeprav je to povezano z nemajhnimi težavami. Škoda, da Goriška v njej ne sodeluje, razen občasno, čeprav je tam pestro kulturno življenje. Če bi revija zajela celotno deželno področje, bi mnogo pridobila na pestrosti in privlačnosti ter bi pritegnila nove sodelavce. Morda bi kazalo ustrezno preurediti uredniški odbor s sodelavci z Goriškega in drugih področij v deželi.

—z —I

Sušilnice za koruzo

Zadnja leta se je potrošnja koruze močno dvignila; včasih so jo rabili za človeško hrano, danes pa jo uporabljajo v pretežni meri za živalsko krmo.

Pridelovanje koruze postaja vse bolj mehanizirano. Zato se je pojavila potreba po umetnem sušenju zrnja. Prve sušilnice v naši deželi so postavili leta 1968. Kasneje so sledile še druge, ki imajo tudi možnost skladiščenja pridelka v silosih. Največja sušilnica je v Latisani, ki lahko posuši 4.000 stotov koruze na dan. Deželna ustanova za razvoj kmetijstva ERSa ima v načrtu gradnjo nadaljnjih deset sušilnic v bližnji bodočnosti.

Ob repentaborski cerkvi v senci njenega zvonika je vsako leto tabor Slovenske prosvete na Tržaškem

Letošnje skupno tržaško-goriško romanje

k Maria Zell in k sv. Hemi na Krki ter istočasno izlet na Dunaj

Romanje in izlet bosta od ponedeljka
3. julija do petka 7. julija 1972

3. julij - ponedeljek: Odhod iz Trsta in Gorice z avtobusi ob 7. uri. Kosilo v Celovcu. Pozno popoldne prihod k Maria Zell. Porazdelitev po hotelih, večerja. Skupna večerna pobožnost v baziliki - morda večerna procesija z lučkami.

4. julij - torek: Skupna pobožnost v baziliki ob 9. uri. Prosto. Oglek kraja. Kosilo. Ob 15. uri odhod proti Dunaju. Okoli 19. ure prihod na Dunaj. Porazdelitev po hotelih, večerja. Prosto.

5. julij - sreda: Dopoldne ogled mesta z vodiči. Kosilo. Popoldne Schönbrunn, Donaaturm. Ob 18. uri skupna pobožnost v cerkvi sv. Stefana. Večerja. Prosto.

6. julij - četrtek: Z avtobusi v okolico Dunaja. Heiligenkreuz (skupna pobožnost). Baden. Kosilo na Dunaju. Popoldne prosto. Večerja. Prater.

7. julij - petek: Ob 7. uri odhod z Dunaja. Kosilo v Judenburgu. Sv. Hema ob Krki. Skupna pobožnost. Letos slavijo Koroski 900-letnico svoje škofije. Pobuda za ustanovitev škofije je dala sv. Hema. Večerja v Vidmu. Prihod v Trst približno ob 11. uri zvečer.

Cena romanja in izleta 45.000 lir. V tej ceni je vključeno: vožnja z dobrimi avto-

busi, bivanje po hotelih druge kategorije, hrana od kosila prvega dne do večerje zadnjega dne, vožnja z avtobusom po Dunaju, vožnja z avtobusom v dunajsko okolico.

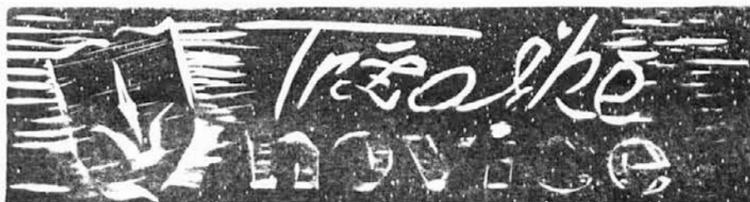
Vpisovanje: Na Tržaškem vpisujejo vsi slovenski dušni pastirji. Na Goriškem je vpisovanje na upravi Katoliškega glasa, Riva Piazzutta 18. Vpisovanje traja do nedelje 20. februarja. Število razpoložljivih mest je omejeno. Svetujemo, da z vpisovanjem pohitite.

Potni dokumenti: Za potovanje v Avstrijo morajo imeti italijanski državljani veljavni potni list. Zadostuje tudi veljavna osebna izkaznica.

Pogoji plačevanja: Pri vpisu se plača na račun 10.000 lir. Ostalo vsoto se lahko plačuje v obrokih. Celotna vsota mora biti izročena do 31. maja.

Odpoved: Kdor odstopi do 31. maja, dobi povrnjen ves denar razen 500 lir. Kdor odstopi do 15. junija, izgubi 10.000 lir, razen če dobi na svoje mesto drugo osebo. Kdor odstopi po 15. juniju, izgubi, kolikor bomo že vplačali na račun za avtobuse in hotele, razen če dobi na svoje mesto drugo osebo.

Romanje organizira Duhovska zveza v Trstu. Za romanje na Goriškem skrbi g. Jože Jurak.

Spomin na pesnika Gregorčiča ob 70-letnici njegove smrti

V nedeljo 30. januarja popoldne bo v Kulturnem domu v Trstu Gregorčičev večer, ki ga bodo pod vodstvom kaplana Ipavca pripravili gostje iz Kobarida. Velika prireditev, na kateri nastopa preko 150 ljudi, je pred časom navdušila občinstvo v Gorici, tako da se je Slovenska prosveta iz Trsta odločila ta večer ponoviti tudi v Trstu. Nastopili bodo otroci, pevski zbor, recitatorji in orkester. Ves program sloni na delu in liku goriškega slavca pesnika Simona Gregorčiča. Ker je bila z več strani izražena želja, da bi uspeli goriški nastop ponoviti tudi v Trstu in ker so se vsi naši kritiki brez razlike o tej prireditvi izrazili zelo laskavo (glej ocene v Katoliškem glasu, Novem listu in Primorskem dnevniku!) je pričakovati, da si bo prireditev ogledalo zelo veliko naših ljudi.

Slovenska skupnost za slovenske profesorje

Pred prazniki se je zastopnik Slovenske skupnosti udeležil razgovora z deželnim šolskim skrbnikom dr. Angiolettijem, ki je ob enem stalni član italijansko-jugoslovanske mešane komisije. Deželnemu šolskemu skrbniku so bila predložena naslednja vprašanja:

- vklučitev v stalni stalež osebja, ki je opravilo didaktične habilitacije;
- vprašanje posebnih natečajev, katerih so se udeležili lani meseca junija nekateri profesorji;
- ugodnosti zakonov štev. 603 z dne 25. junija 1966 in štev. 468 z dne 2. februarja 1968 za slovenske profesorje;
- zakon o usposobljenosti tečajih.

Šolski skrbnik je povedal, da so prva tri vprašanja med seboj povezana in da sestavljajo v Rimu prednostne lestvice, katere mora odobriti računski dvor. Ker so se pa vsa tri vprašanja križala, so bili predloženi razni ugovori in se je vse nekoliko zavleklo. Vendar upa, da bo v kratkem vprašanje, ki zajema prve tri točke, kmalu rešeno. Kandidati, ki so opravili didaktične habilitacije, pa naj čimprej zaprosijo za potrdila o opravljenih habilitacijah.

Glede zakona o habilitacijskih tečajih je šolski skrbnik dejal, da je bil zakon pravkar objavljen v Uradnem listu in da čaka navodila, ki bodo vsekakor zajemala tudi slovenske šolnike.

Sestanek živinorejcev v Bazovici

V sredo 5. januarja je Združenje živinorejcev tržaške pokrajine sklicalo važen sestanek v Bazovici. Udeležilo se ga je lepo število kmetovalcev iz Bazovice in bližnjih vasi. Zanimanje za pogovor je bilo izredno, ker so bili z nedavnim odlokom tržaške občine občutno prizadeti vsi tisti, ki nosijo mleko v Trst in ga prodajajo na drobno po hišah. Občina je namreč ta način prodaje, ki je že prastar, naenkrat prepovedala. Ukrep je povzročil našim mlekarjem občutno gospodarsko škodo. V prodaji na drobno — četudi zahteva mnogo časa in truda — so vendar dobili 140 za liter, dočim bi ga v oddaji

na debelo lahko prodali le za 80-85 lir za liter. Razumljivo je, da se je med živinorejci pojavila zaskrbljenost in ogorčenost. Zasedanje je odprl Ivan Krizmančič kot predsednik združenja, ki je orisal težave, v katerih morajo delati živinorejci in še posebej poudaril vso težo najnovejše prepovedi o prodaji mleka na drobno. Nato je občinski odbornik prof. Romano kot zastopnik tržaške občine — z njim se je udeležil sestanka tudi načelnik mestnih redarjev Grison — pojasnil potek vseh dogodkov, ki so privedli do te sodnijske določbe in izjavil, da občinska uprava ne nosi v tej zadevi nobene krivde. Izrazil je upanje, da se bo stvar rešila v prihodnjih mesecih. Sestanka so se udeležili tudi inž. Janko Košir kot predstavnik Zveze neposrednih obdelovalcev v Trstu, ki se za zadevo živo zanima in podpira združenje v njegovi borbi za rešitev tega problema.

Tržaški oktet v Bazovici

V četrtek, na praznik Gospodovega razglašenja, je imel Tržaški oktet samostojen celovečerni nastop v bazovski kino dvorani. Program je bil skrbno in posrečeno izbran in je občinstvu, ki je napolnilo dvorano, zelo ugajal. Ni štedilo s ploskanjem ter je po koncertu večkrat priklicalo pred zastor mlade in odlične izvajalce tujih in naših narodnih ter umetnih pesmi.

Nastop Tržaškega okteta je povsem uspel in bo gotovo koristen za nadaljnjo rast in izpopolnjevanje tega mladega ansambla.

Pred nastopom Tržaškega okteta je ob spremstvu igralnega ansambla Kondor zapel nekaj božičnih pesmi mladinski zbor »Slomšek« pod vodstvom prof. Eljane Zajčeve. Zborček sam smo imeli priložnost poslušati še na raznih prireditvah in domačih slovenskih večerih kakor tudi ansambel Kondor. Oba stalno rasteta v kvaliteti in veliko obetata pod skrbnim vodstvom glasbene šole Slomškovega doma. A.M.

Sv. Jakob v Trstu

Le malo se oglašamo, a vseeno pridno čitamo »Katoliški glas«. Naš kulturni dom dobro napreduje in Sentsjakobčani pridno podpirajo njegovo gradnjo. Ob veselih in žalostnih dogodkih se radi spominjamo kulturnega doma, ki bo skupni dom vseh zavednih faranov.

Beležiti moramo žalostno vest, da nas je pretekli teden zapustila zgedna in dobra krščanska žena in mati Katarina Orel. Dočkala je visoko starost 91 let. Polna dobrih del je odšla po plačilo k svojemu Stvarniku. Bila je splošno znana in priljubljena žena. Sinovom izrekamo naše sožalje.

Uspel filmski večer

V soboto 8. januarja je bil v Slovenskem kulturnem klubu na programu filmski večer, ki je pritegnil precej gledalcev. Akademik Marijan Jenjvar je predstavil nekaj svojih najnovejših filmov, izmed katerih sta imela največ uspeha Prihod pomladi in tragikomični Lestev.

V soboto 15. januarja bo dr. Slavko Tutta govoril o drugem tržaškem procesu. Vabljeni tudi starejši. Sledila bo diskusija.

Edino pot samostojnega slovenstva je prava

Pred božičnimi prazniki je bil v Kopru izredni občni zbor italijanskega kulturnega krožka »A. Gramsci«. Člani krožka so sklenili preimenovali svoje društvo v »Skupnost Italijanov«. Govor je bil o nalogah, ki čakajo italijansko skupnost v Jugoslaviji. Sklenili so tudi razširiti in poglobiti delo sekcij svoje organizacije. V okviru organizacije bo odslej namreč delovalo kar sedem sekcij, in sicer za izobraževanje, za mladino, za družbeno angažiranost, za kulturo in prosveto, za samoupravljanje, za obveščanje in za bivše borce.

Za zamejske Slovence iz Italije in Avstrije je pri tej novici zanimivo dejstvo, da hočejo postati Italijani v Istri nosilec vseh svojih problemov in pravic. Medtem ko sili pri nas dobiti del tako imenovanih naprednih množic v objem italijanskih strank, stremijo Italijani onstran meje »za novo vlogo italijanske etnične skupnosti v Jugoslaviji«. Pri nas nimamo zveze slovenskih borcev, ampak so se sami razpustili in se prepustili ANPI, tako da zdaj hodi v imenu ANPI skoro povsod le predsednik te organizacije, ki ne obvlada niti besedice slovenskega jezika (kljub temu, da govori skoro stoočestno v imenu slovenskih članov), v Kopru pa ustanavljajo svojo sekcijo bivših borcev italijanske narodnostne skupnosti. Pri nas se hočejo določeni ljudje včlanjati v razne ARCL, v Kopru pa govore o svojih avtonomnih sekcijah in hočejo biti res subjekt svojega hotenja in delovanja.

Kdaj bodo tudi pri nas vsi videli, da ni druge poti v javnem življenju, pa naj bo to v politiki, kulturi ali kakršnem koli drugem javnem delovanju, kakor je pot samostojnosti in slovenstva? Kaj ne vidijo, da brez samostojnosti in resničnega

slovenstva ni nikakega napredka, ampak da gre pot stalno navzdol?

Veseli dogodki

Družina mladih zakoncev Emidija in Lučke Susič z Opčin se je z novim letom povečala za dva člana. Žena dr. Susiča ga. Lučka je namreč povila dvojčka. K veselemu dogodku čestitajo prijatelji!

Bralci pišejo

Ob vstopu v novo leto

Ze smo v novem letu 1972. Različne so bile želje, ki so bile v Silvestrovi noči izrečene. Ene so bile zelo vsakdanje, celo prazne, druge osebne, tretje plemenite in dvignjene nad našo osebnost korist.

Res sem radoveden, koliko od nas si je izreklo voščila miru in koliko od nas se je spomnilo gesla, ki ga je sv. oče Pavel VI. razglasil za letošnji novoletni dan: »Če hočeš mir, se trudi za pravičnost.«

Pa pravičnost sploh še živi med nami? Spominjam se, da so stari ljudje radi dejali, da se pravičnost pod mizo valja.

Danes se dogaja isto. O pravičnosti se mnogo govori, a dejanja jo znikajo. Veriga vojsk, uporov, revolucij, pokolov celih narodov se vleče od umora Abela vse v naše čase. Poleg tega si ljudje s krivico težijo svoje medsebojne odnose. Premnogi se skušajo uveljaviti na račun svojega bližnjega.

Čutim, da je rešitev le v nas samih. Čut za pravičnost si moramo najprej v sebi vzgojiti. In v tem bomo toliko prej uspeli, če bomo Kristusa v bližnjem odkrili in se čutili brata z njim.

Tomaž Cuder, Rabelj

30. januarja bomo obhajali nedeljo za katoliški tisk. Prosimo za velikodušne prispevke!

J. JK. (15)

V KRALJESTVU SV. ŠTEFANA

Z volikim užitek sem opazoval to mladino, s kakšno zavzetostjo in resnobo je izvrševala svoje posle. Za tuje turiste je vožnja s to železnico res posebno doživetje. Na vmesnih postajah, ki jih je pet, je povsod na voljo buffet, peroni so polni cvetlic, ob progi pa se gozdne poti razhajajo na vse strani.

Skoro eno uro je potreboval vlak, da je pripeljal na vrh. Tu se razgled odpre na vse slikovito Budovo gričevje. Očividno poznajo tudi madžarski vodilni socialisti ustanovo, ki se ji pravi hišice za konec tedna ali weekend hišice z angleško besedo. Zelo so lične in dosti sem jih videl v gradnji. Seveda si teh hišic ne postavljajo delavci ali navadni uradniki. To je kot povsod v socialističnem sistemu pri-

držano partijskim voditeljem in direktorjem podjetij, ki pa so tudi partijci.

Na vrhu hriba stoji tudi razkošen hotel, v katerem stanujejo v glavnem le tujci. Za domačine je pač predrag. Ko sem vrh hriba prekoračil po dolgem in počez, sem si pomagal v dolino z žično železnico, ki je pa starejšega datuma, saj je bila zgrajena že leta 1874. V dvajsetih minutah me je odločila pred hotelom Buda. Nekaj trenutkov nato sem bil spet na Moskva teru, odkoder ni bilo težko najti tramvaja, ki me je zapeljal do mojega hotela. S tem pa je bil tudi izčrpan moj program bivanja v madžarski prestolnici. Treba je bilo misliti na odhod. Rad bi si bil ogledal še mesto Peč in nato končal svojo pot med Porabskimi Slovenci.

ZBOGOM BUDIMPESTA!

Kljub težavam, ki jih tujemu turistu povzročajo nepoznanje madžarskega jezika, se mi je Budimpešta zelo priljubila. Na vsak korak je čutili navzočnost stare avstro-ogrske monarhije, ki je tudi Slovincem pustila svoje pečat. Pa tudi starejši Fur-

lani še vedno radi pripovedujejo o časih, ko jim je vladal Francesco Giuseppe. Je pač tako, da je zgodovina izraz stoletnega razvoja in se ne da preklapati s črto peresa ali z zakoličenjem novih meja. Vse zahteva svoj čas.

Madžarska onstran Donave proti vzhodu me ni mikala. Prvič sem se zavedal, da bom še težje potoval, kot do sedaj, ker madžarskega jezika ne znam. Na zahodni strani Donave sem si z nemščino še kar dobro pomagal, a kako bi bilo na vzhodu? Poleg tega me pa enolična pusza ni nič mikala, da bi križaril po njej. Ravnine sem že v Argentini več kot dovolj doživel.

In tako sem se odločil, da grem raje proti jugu, kjer leži mesto Pecs. Bližnja jugoslovanske meje mi je dajala upanje, da si bom lahko spet pomagal s srbohrvaščino. In ta občutek v tujini mnogo pomeni.

Spet sem se znašel na Déli pályaudvarju, po naše na Južni postaji, kjer sem se bil izkrcal, ko sem prišel v Budimpešto. S težavo sem uradnici ob prodajnem okencu dopovedal, kam sem namenjen in da se hočem peljati v prvem razredu. Vlak

sem že sam potem našel, saj k sreči Madžari uporabljajo latinico. Kaj bi bilo, če bi namesto nje bile arabske ali kitajske črke?

Že so se premaknila kolesa. Zbogom Budimpešta! Nisi me razočarala in vredna si ponovnega obiska. Kmalu smo bili sredi ravnine. Povsod koruzna polja. Vendar Madžari polente ne poznajo. Koruzo uporabljajo za kruh, še več pa za hrano prašičem.

Vlak je povečal hitrost. Sama ravnina je k temu spodbujala. Bolj ko me je nosil proti jugu, bolj so se pojavljali griči. Enolična pokrajina je prešla v valovito. Pokazali so se gozdovi in travniki. Proga se je začela rahlo vzpenjati. Prečkati je morala hribovje Mecsek. Onstran njega nas je čakalo mesto Pecs.

MESTO DVEH MOSEJ

Ime samo pove, da je Peč slovanskega izvora. Kaj naj bolj slovansko zveni kot beseda »peč«? Hrvati pravijo mestu Pečuh, Nemci Fünfkirchen (Pet cerkva). Po svoje imajo prav, kajti svoj čas je nosilo latinsko ime, ki isto pove: »Quinque Eccle-

Širite „Katoliški glas“

Nova plošča. Na upravi našega lista je nekaj komadov nove plošče, ki je izšla v Argentini. Predstavlja 12 pesmi: šest slovenskih in šest španskih, ki jih poje slovenski mladinski oktet »Ivan Cankar« iz kraja Berazategui (izg. Berasategi) blizu Buenos Airesa. Vodi ga komponist Jože Omahna in so pesmi v glavnem v njegovi prireditvi. Ko z užitek poslušamo in priporočamo to najnovejše delo slovenskih izseljencev v tujini, čestitamo g. Omahnu in njegovim mladim k uspehu. Saj si mi tu na pragu domovine ali celo v domovini sami težko predstavljamo trud in žrtve, ki jih taka izvedba zahteva. Saj so izvajalci vsi že na tujem rojeni, a jih gojitev naše pesmi še vedno ohranja Slovence. Zato pridno sezimo po novi plošči tudi kot priznanje tej naši mladini. Plošči je dodano tudi besedilo pesmi v obeh jezikih. Cena 2.000 lir.

Lepe barvne slike škofa Slomška so na prodaj na upravi Kat. glasa. Cena 500 lir.

»Mir ob Muri«, je naslov zadnje Knjižice št. 36. Napisal jo je salezijanec dr. Valtor Dermota. Osnovna misel je: Kdor hoče najti Boga, ga mora iskati v miru, zbravnosti in poslušanju. Cena izvodu 100 lir.

Pravljeno igro »Trnuljčica« bo Slovensko gledališče v Trstu ponovno uprizorilo v torek 18. januarja v Kulturnem domu v Trstu ob 15.30.

DAROV!

Za Marijin dom v Rojanu: V spomin pok. Vide Colja: Svalgelj Marija 3.000, Slokar Anica 1.000, Koch Alojzija 1.000, D. N. 1.000, Gentili Vera 1.000, S. Z. 5.000 lir.

Ob obletnici smrti Josipa Zini daruje družina Zini za Vincencijevo konferenco v Rojanu 5.000 lir.

Za šentjakovski kulturni dom v Trstu: ob krstu male Irene Pahor svoji 30.000; N. N. 10.000; N. N. 5.000; ob smrti Katarine Orel njeni sinovi 5.000; namesto cvetja na grob Katarine Orel N. N. 2.000 in N. N. 3.000 lir.

Za »Mladiko«: Vinko Levstik 10.000; Lambert Pertot 800; N. N. 5.000 lir.

N. N. iz Trsta daruje v tiskovni sklad »Katoliškega glasa« 5.000 lir, za mesečnik »Katoliški misijoni«, ki izhaja v Buenos Airesu pa 3.000 lir.

Za Slomškov dom v Bazovici: Marija Kalc v počastitev matere Gizele 3.000, ob šesti obletnici smrti Silvestra Krizmančič žena Zofija 2.000, v počastitev pok. Marije Ražem por. Sosič darujejo: mož Marij Sosič 5.000, Fabij Pečar 2.000, Jožefa Grgič 1.000, Marija Ražem 4.000, Angela Krizmančič 2.000, Angela Mužina 2.000, Jože Marc 1.000, Rihard Renčelj 5.000 lir.

Za cerkvice v Ferlugah: Maver Danila 10.000; Maver-Tonelli Irene 1.000; Tonelli Lucia 1.000; družina Semerani 5.000; družina Tamara 5.000; Cavicchioli Ana 1.000; Cavicchioli Emilija 2.000; družina Moretto 1.000; Cotar Jože 1.000; N. N. 5.000; darovanje ob božičnem prazniku 9.425; Pierina Ferluga 1.000; Maver Albert 5.000; družina Bellafontana 1.000; Grahor Antonija 10.000; Mantovan Gemma 10.000; Ferluga Anica 5.000; Andolšek Ivanka 5.000; Stubelj Emilija 1.000; družina Ferluga v spomin moža in očeta Emila 1.000; Fontanot Dino ob krstu prvorojenca Pavelčka 4.000; Ferluga Ivanka-Rojan 1.500; N. N. 3.000; Andolšek Ernesta 5.000 lir.

(se nadaljuje)

Gostovanje goriških pevcev v Kopru

Zares bi bilo škoda, da bi prelepega božičnega koncerta, ki sta ga mešani zbor »Lojze Bratuž« in moški zbor »Mirko Filej« priredila 2. januarja v goriški stolnici, ne slišali tudi naši ljudje onstran meje. Tisti, ki so to gostovanje pripravili, so imeli prijetno zadoščenje, da je koncert božičnih pesmi tudi v koprski stolnici popolnoma uspel.

Goriški pevci so nastopili v koprski stolnici v nedeljo 9. januarja po večerni sv. maši. Verniki so kljub mrzlemu prostoru vztrajali v velikem številu do konca. Spored je bil isti kot v Gorici, a tisti, ki smo pesmi že drugič slišali, smo jih z istim ali še večjim užitek znovali. Imeli smo vtis, da so tudi Koprčani z navdušenjem sledili lepemu izvajanju obeh zborov. Prvi je nastopil moški zbor, za njim pa mešani.

Pozneje, pri zakuski v škofiji, je v pozdravnem govoru stolni prošt msgr. Jurca izrazil misel in željo vseh, ki so bili v stolnici zbrani pri koncertu, da bi namreč z največjim veseljem ploskali, če bi bili Slovenci tega vajeni. To je bilo lepo priznanje g. prošta našim vrlim pevkom in pevcem, kakor tudi obema pevovodjema prof. Stanku Jeričju in Zdravku Klanjščeku ter organistki prof. Lojzki Bratuževi. Pri koncertu je bil navzoč tudi koprski škof dr. Janez Jenko ter komponist dveh izvajanih pesmi prof. Stefan Kovač.

V lepem spominu nam bodo ostale prisrčne besede škofa dr. Jenka, ki jih je spregovoril v dvorani in zahvalne misli dr. Humarja. Med gostitelji je bil navzoč tudi urednik mladinske revije »Ognjišče«, ki nam je razkazal prostore uredništva in uprave, ki so jih pridobili iz kletnih prostorov in škofijske garaže.

Kar težko smo se ločili od prijaznih Koprčanov in nastopili povratno pot proti Gorici, prepričani, da bomo še obiskali Istro in ostalo Slovenijo ter ponesli našim bratom pesem in pozdrav mladine, ki živi ob Soči in čuti z njimi isto ljubezen do narodnih vrednot in izročil.

Z. P.

Drama s svojsko govornico

Sloves, ki si ga je ustvarilo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja z uprizoritvijo Eliotove drame »Umor v katedrali«, je popolnoma upravičen. To je potrdilo tudi njegovo gostovanje z omenjeno dramo tako v Katoliškem domu v Gorici 5. januarja kot naslednji dan v Kulturnem domu v Trstu. Občinstvo je dvorani obkralj napolnilo in z dolgotrajnim ploskanjem dalo izraza svojemu notranjemu pristanku k dogajanju na odru.

»Umor v katedrali« angloameriškega pesnika, esejista in dramatika Thomasa Stearnsa Eliota je zasnovan na mučniški smrti canterburyjskega nadškofa Tomaža Becketa, ki se je zgodil 29. decembra 1170.

Vsa igra je zgrajena na nenehnem vključevanju občinstva v dogodke na odru. Zbor žena je tisti, ki poslušavce in gledavce povezuje v eno samo skupnost. Nadškofova pridiga, res nekaj mojstrskega po vsebini in načinu podajanja, naj znova občinstvo vplete v usodni zaplet, ki se pripravlja. In končno tudi vitezi od istega občinstva zahtevajo, da odobri njih politični umor. Zagovor vitezov ima vse značilnosti modernih političnih govorov. Od ljudstva hočejo doseči pohvalo, češ da so z umorom le služili njegovim interesom. In če je pri tem kaka krivda, jo mora ljudstvo deliti z njimi.

Toda njih »dokazovanje« doseže nasprotni učinek. Če je za viteze zadeva končana, za tiste, ki so igro gledali, še zdaleč ni. Smisel Becketove smrti se razodene kot smisel človekovega življenja, ki naj bo trajno žrtvovanje. Darovanje življenja kot najvišje človeške vrednote je odgovor na nasilje, izdajstvo, krivice, izkoriščanje in pobožnjaško brezbriznost v družbi. Zato bo taka smrt vedno vzbujala vest človeka in človeka postavljala pred odgovornost, ki jo ima do sebe in do soljudi.

Drama je vse prej kot lahka za razumevanje. Toda igralci so jo znali tako doživeto podati, da so občinstvo takoj pritegnili in ohranili z njim svojstven stik do zadnjega prizora. Med igralci je blestel zlasti Sandi Krošl v vlogi nadškofa Tomaža Becketa. Ustvaril je dognan lik, ki ga še dolgo ne bomo mogli pozabiti. Pri tem so mu zbor žena ter štirje skušnjavci in štirje vitezi ustvarili dostojen okvir za ves potek te izredne religiozno-občestvene drame.

Hvaležni smo vsem, ki so to igro pripravili, postavili na oder in jo potem tako mojstrsko podali, hvaležni pa tudi tistim, ki so omogočili, da smo se tudi zamejski Slovenci na Goriškem in Tržaškem mogli z njo seznaniti. V skrivnostni lepoti božičnih dni je še posebej zažarela v vsej svoji veličini.

—ej

»Glasbena mladina Gorica«

Glasbena kultura je dandanes mlademu človeku nujno potrebna. V dolgih letih srednješolskega študija nima na žalost glasba še onega mesta, ki ga imajo vse druge umetnosti. Zato ima mlad človek prav v glasbeni izobrazbi največje vrzeli, ker mu uradni študijski programi ne nudijo v tem pogledu nobene pomoči.

V prizadevanju za zapolnitev teh vrzeli pri večini mladih ljudi, zlasti še študirajoči mladini, je treba danes seči po drugih sredstvih. Le manjši del mladine si lahko privoščijo primerno glasbeno izobrazbo, le redki nadaljujejo svoje glasbene študije. Prav zato se vedno bolj čuti potreba po izboljšanju sedanjega stanja in večji ter tudi sistematičnejši glasbeni vzgoji mladine.

Vse to je narekovalo ljubiteljem glasbe nalogo, da na kak način temu odpomorejo. Zato so že pred dobrimi dvajsetimi leti nastale prve skupine »Glasbene mladine«.

Na povabilo prosv. društva »Standrež« bo v nedeljo 16. januarja ob 19.30 predaval v župnijski dvorani v Standrežu prof. dr. Anton Požar iz Vipave in kazal

BARVNE SLIKE O ZANIMIVOSTIH

ki jih je posnel ob svojem potovanju po Rusiji.

dino« po Evropi ter se potem začele naglo širiti po ostalem svetu. Tako je nastala tudi Mednarodna zveza glasbene mladine »Fédération Internationale des Jeunes Musicales«.

Organizacija »Glasbene mladine« deluje tako v Italiji kot v Jugoslaviji. V Sloveniji je avtonomna organizacija »Glasbena mladina Slovenije«, ki izdaja tudi svoje glasilo »Glasbena mladina«. Prav na pobudo slednje se je v Gorici osnovala skupnost »Glasbene mladine«, ki bo delovala v povezavi z GMS v Ljubljani. Obenem bo tudi navezala stike z Glasbeno mladino v Italiji in tako delovala kot most med obema narodoma na glasbenem področju.

»Glasbena mladina Gorica« se zato sedaj obrača na vso slovensko mladino, zlasti še študirajočo, z vabilom, da pristopi v njene vrste in navdušeno podpre njeno dejavnost. Od sodelovanja in čim večje udeležbe pri njenih iniciativah bo odvisno tudi njeno poslanstvo samo. »Glasbena mladina« bo predvsem širila glasbeno kulturo med mladino in to s prirejanjem koncertov, predavanj in drugimi oblikami glasbenega izživljanja ter oblikovanja.

Prvi javni prikaz delovanja »GMS« je nastop, ki bo na sporedu v petek 21. januarja ob 20.30 v palači Attems. Dela baročnih mojstrov bo izvajal »Baročni ansambel« iz Trsta, ki ga sestavljajo priznani solisti s tega področja. Zato že sedaj opozarjamo javnost, zlasti mladino, da se tega uvodnega koncerta udeleži in s tem potrdi pravilnost naše usmeritve in da vzpodbude za bodoče delovanje.

»Glasbena mladina Gorica«

Doberdob

Na praznik sv. Treh kraljev je bilo v župnijski dvorani zopet živahno. Dan, ko so se predstavniki poganov prišli pokloniti novorojenemu božjemu Detetu, smo izrabili za misijonsko prireditev v korist afriških misijonov.

Najprej je mladinski zbor zapel pesmi »Očku in mami za novo leto« in »Moja pot v šolo«, nato pa še ob živih slikah misijonsko-ekumensko »O Jezušček dragi«.

Sledilo je nagrajevanje letošnjih družinskih jaslic. Gdč. učiteljica Majda Zavadlav iz Standreža je s kratko razlago ocenila 17 jaslic ter podelila primerne nagrade.

Razdelitvi nagrad je sledila veseloigra v enem dejanju »Juntez«, ki jo je živahno podala igralska družina prosvetnega društva »Standrež«. Na koncu pa je bilo zrebanje bogatega srečolova, ki je imel več kot sto dobitkov.

Vsem nastopajočim in sodelujočim izrekamo iskreno pohvalo in prisrčno zahvalo.

ZA KMETOVALCE

Poseben zakon v korist kmetovalcev

Deželni svet je v jesenskem zasedanju odobril poseben zakon, kateri predvideva posebne prispevke kmetovalcem, ki jim je lanska suša (ena najhujših v tem stoletju) uničila doberšen del sadov in pridelkov. Prizadeti kmetje naj vložijo prošnjo za deželno pomoč do 29. t. m. Za pojasnila se kmetovalci lahko obrnejo na pristojne organe.

Do konca januarja prijavit spremembe v kmečki družini

Do 31. januarja je treba prijavit pokrajinskemu uradu za združene kmečke prispevke vse spremembe, ki so nastali v družini tekom leta 1971. Rojstva, smrti, odselitve, priselitve ter povečanje ali zmanjšanje površine ali števila živine morajo prizadeti javiti, da jim omenjeni urad odmeri prispevke in uredi bolniško ter pokojninsko zavarovanje.

Podaljšanje veljavnosti bolniških knjižic

Na začetku vsakega leta morajo splovinarji, koloni in dninarji, ki so zaposleni v kmetijstvu, obnoviti veljavnost knjižice in bolniške blagajne pri INAM-u.

Konec prehodne dobe za kmečko bolniško in starostno zavarovanje

S 1. januarjem 1972 nastopa normalna doba za kmečko bolniško in starostno zavarovanje; po tem dnevu imajo pravico do starostne pokojnine tisti neposredni obdelovalci, splovinarji in koloni, ki so kot moški dopolnili 65 let starosti in plačevali najmanj 15 let zavarovalne prispevke ali dosegli 2340 dnevnih prispevkov; ženske pa prejmejo pokojnino, ko so dopolnile 60 let starosti, plačale vsaj 15 let oziroma dosegle 1560 dnevnih prispevkov.

Povišanje pokojnin

Zaradi povečanja življenjskih stroškov so bile s 1. januarjem 1972 povišane pokojnine za 4,7%. Ta povišanje velja za pokojnine iz obveznega zavarovanja kakor tudi za pokojnine neodvisnih delavcev in za najnižje pokojnine. Pokojnine, ki so bile odobrene tekom leta 1971, ne bodo povišane; izjema so le najnižje.

Predpisani izbor trt

V evropski skupnosti so bile s 14. septembrom 1971 končno veljavno določene vrste trt, katere so uradno priporočene odn. dovoljene in so zato edino primerne za nasad v novih ali obnovljenih vinogradih. Samo vina iz teh trt bodo smela v prodajo. Vina iz drugačnih trt bodo lahko uporabljena samo za potrošnjo v lastni družini. Nas najboljši zanima izbor, ki je določen za tržaško in goriško pokrajino.

Na Tržaškem so uradno priporočene sledeče vrste: garganja, istrska malvazija, merlot, prošek, sauvignon, semillon in teran.

V goriški pokrajini so priporočene: francoski kabernet, sauvignonski kabernet, istrska malvazija, merlot, pikolit, beli pinot, sivi pinot, črni pinot, rumena rebula, laški rizling, teranov sauvignon, furlanski tokaj in dišeči traminec. Dovoljeno pa je gojiti tudi vrsto Mueller-Thurgau.

★

Obvestilo cvetličarjem. Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu obvešča cvetličarje tržaške pokrajine, da je predvideno tudi letos razdeljevanje čebulic žlahtnih sort holandskih mečev s 50% prispevkom na nakupno ceno. Prednaročila se sprejemajo od 18. januarja dalje na sedežu Nadzorništva, ul. Ghega 6 - Trst in sicer do izčrpanja razpoložljivih zalog. Cvetličarji poravnajo svoj delež za nakup čebulic takoj ob prednaročilu. Za podrobnosti in informacije o sortah in cenah naj se cvetličarji obrnejo na nadzorništvo vsak dan od 8.30 do 12^h razen ob sobotah.

Besede priznanja

Naročam »Katoliški glas«, ker je načelno jasen in pogumen v pisanju. Njegovim urednikom želim, da se bodo v bodoče z enakim pogumom borili za resnico in razgaljali hudobijo, pa naj se pojavlja na desni ali na levi. Vso srečo v novem letu!

C. L., Avstrija

Nov slovenski mladinski mesečnik

Slovenski škofje so odobrili predlog medškofijskega katehetskega sveta, naj z novim letom začne izhajati ilustriran mladinski mesečnik »Mavrica«, namenjen otrokom do 13. leta ter njihovim družinam. Izdajanje bo oskrbela »Družina«.

S.K.P.D. »MIRKO FILEJ« V GORICI

vabi na

PEVSKI KONCERT

na katerem bosta nastopila mešani zbor »JACOBUS GALLUS« iz Trsta, ki ga vodi prof. *Ubaldo Vrabc* in »TRŽAŠKI OKTET«, ki ga vodi *Ivan Sancin*. Na sporedu so umetne in narodne pesmi. Koncert bo v nedeljo 16. januarja ob 17^h v Katol. domu.

Vstopnina: 500 in 300 lir.

RADIO TRST A

Spored od 16. do 22. januarja 1972

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 T. Seliškar: »Jadra na robu sveta«. Mlad. zgodba. 11.35 Ringaraja za naše malčke. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 16.30 Sport in glasba. 17.30 G. Pressburger: »Klavnica«. 19.30 Bednarik: »Pratika«. 19.45 Harmonikarski ansambel »Miramar«. 20.30 Sedem dni v svetu. 21.00 Iz slovenske folklore: »Ljudske pesmi«.

Ponedeljek: 11.40 Radio za šole. 12.10 Pomenek s poslušavkami. 17.00 Duo Lavrenčič-Pucci. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 Slavnostni orkestri. 19.40 Zbor »Aquila« iz Basigliana. 20.35 Pesmi brez ztona. S. Verč: »Tudi klovn je umrl«. 21.40 Basist Stabej, pri klavirju Lipovšek.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 17.00 Ansambel »Musici del Friuli«. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Avgust Cernigoj, umetnik in vzgojitelj. 19.20 Otroci pojó. 19.30 Nekoč je bilo... 19.45 Bolgarske pesmi in plesi. 20.35 Händel: »Rodelinda«, opera.

Sreda: 11.40 Radio za šole. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 Godalni kvartet iz Celovca. 19.10 Hilgiena in zdravje. 19.30 P. Raimondo Spiazzi: Kristusov nauk v sodobnem svetu. 19.45 Zbor »L. Bratuž«. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Kulturni odmevi. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 19.10 F. Catalano: Zgodovina ital. pol. strank. 19.30 Pisani balončki, rad. tednik za najmlajše. 20.35 J. Javoršek: »Pomembna osebnost«. Igra. 21.40 Skladbe davnih dob.

Petek: 11.40 Radio za šole. 12.10 Pomenek s poslušavkami. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 Dallapiccola: Tri hvalnice za visok glas in komorni orkester. 19.10 Liki iz naše preteklosti: »Alojz Gradnik«. 19.40 Ženske vokalni kvartet iz Ljubljane. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.35 Folk. plesi.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 A. Kuhelj: Svet leta 2000. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.55 Avtoradio. 16.10 Album operet. 16.50 Jazovski koncert. 17.20 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Pod farnim zvonom župne cerkve Novega sv. Antona v Trstu. 19.40 Protagonisti popevke. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 M. Mahnič: »V uredništvu Bleiweisovih Novic«.

Misijonar Jože Cukale iz Indije, ki se muči med zamejskimi Slovenci v Italiji, bo predaval

O INDIJI, SVOB. BENGALIJI IN O ONDOTNIH RAZMERAH

v sledečih krajih:

v ponedeljek 17. januarja ob 20.30 v Slovnškovem domu v Bazovici;
v torek 18. januarja ob 20.30 v Ukmarjevem domu v Šklednju;
v sredo 19. januarja ob 20.30 v župnijskem domu v Steverjanu;
v četrtek 20. januarja ob 20.30 v farni dvorani v Podgori;
v petek 21. januarja ob 20.30 v Sovodnjah;
v soboto 22. januarja ob 20.30 v župnijski dvorani v Doberdolu;
v nedeljo 23. januarja ob 16. uri v Katoliškem domu v Gorici.

G. misijonar bo kazal slike iz svojega misijonskega področja, obenem pa vodil razgovor in odgovarjal na vprašanja, ki jih bodo prisotni zastavili.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: Trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 8% davek za registrski urad.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

OBVESTILA

Letočno nedeljo za katoliški tisk, ki bo 30. januarja, bomo obhajali takole: g. dušni pastirji naj prejšnjo nedeljo, 23. januarja, pri vseh službah božjih razdelijo ovojnice s prošnjo, da jih nato verniki z darom prinesejo v cerkev na nedeljo za katoliški tisk. Gg. duhovniki bodo prejeli pravočasno osnutke za pridigo. Na voljo bodo tudi stenski plakati propagandne vsebine. Na radiu Trst A bo v nedeljo 30. januarja pri verski oddaji govor o pomembnosti katoliškega tiska in o naših dolžnostih do njega. Isti dan bo popoldne ob 16. uri v Katoliškem domu v Gorici prireditev katoliškega tiska, združena z običajnim srečolovom.

Maša Apostolstva sv. Cirila in Metoda za člane in somišljenike bo v ponedeljek 17. januarja ob 19.30 v cerkvi sv. Ivana v Gorici.

Roditeljski sestanek. Ravnateljstvo nižje srednje šole v Gorici, ulica Randaccio 10, sporoča, da bo v ponedeljek 17. januarja ob 18. uri v šolskih prostorih roditeljski sestanek.

Kuharski tečaj v Standrežu se bo pričel v ponedeljek 24. januarja v prostorih župnijskega doma. Vodile ga bodo šolske sestre. Kdor se ga želi udeležiti, naj se prijavi najkasneje do 20. januarja v trgovini Pepce Breščak na trgu pred cerkvijo.

Slovensko gledališče v Trstu bo v sredo 19. januarja ob 21. uri nastopilo v Kulturnem domu v Trstu z novo nastudirano igro Tennesseeja Williamsa »Tramvaj poželenje«. Igra je za abonma red A. Naslednji predstavi bosta v četrtek 20. t. m. ob 20.30 (abonma mladinski v četrtek) in v petek 21. januarja ob 20.30 (abonma red B - prva sobota po premieri).

Knjige Celovške Mohorjeve družbe so tudi letos na voljo na upravi našega lista. Knjižni dar obsega štiri knjige: Koledar za leto 1972, potopis Vinka Zaletela »Po Afriki in Južni Ameriki«, večerniško povest Lojzeta Kozarja »Materina ruta« in dušeslovno knjigo dr. Antona Trstenjaka »Med ljudmi«. Cena knjižni zbirki je 2.500 lir.

DAROVI

Za gradnjo novega Zavoda sv. Družine v Gorici: otroci družine Anice Vicchi 5.000; Grusovin-Cuk v spomin pok. Karnele Bednarik 10.000; ga. Varese-Toroš 5.000; družina Stefan Viatori v počastitev spomina pok. Viktorije Vidmar-Martina 20.000; g. Marc iz Trsta 10.000; N. N., Trst, 10.000; namesto cvetja na grob pok. Ivanke Devetak njena nečakinja iz Sovodenj 2.000; N. N. 1.000 lir.

Za Alojzjevišče: Doles Fortunat v spomin pok. Karnele Godina por. Bednarik 3.000; P. S. namesto cvetja na grob pok. Marjete Korišič 10.000 lir; dr. A. Ravnik, ZDA, 25 dolarjev.

Za Zavor sv. Družine: Namesto cvetja na grob pok. Karnele Bednarik družina Bratina 3.000; v spomin iste Doles Fortunat 3.000 lir.

Za Katoliški dom: Marija Bogataj 10.000; N. N. 5.000 lir.

Namesto cvetja na grob pok. Karnele Bednarik daruje Ljubka Sorli za Alojzjevišče 10.000 lir.

Družbenica Faganel iz Gorice daruje za Alojzjevišče, Zavod sv. Družine in Katoliški dom po 2.000 lir.

Zuodar Justina iz Coma daruje po 1.000 lir za Marijanišče, Alojzjevišče in slovenske misijonarje; 2.000 lir za Katoliški dom in 1.500 lir za tiskovni sklad našega lista.

Za misijone: N. N. 5.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!